

Bruxelles, 27 octombrie 2021
(OR. en)

13290/21

WTO 247

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	27 octombrie 2021
Destinatar:	DI Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2021) 654 final
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR privind punerea în aplicare și asigurarea respectării acordurilor comerciale ale UE

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2021) 654 final.

Anexă: COM(2021) 654 final



COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 27.10.2021
COM(2021) 654 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

privind punerea în aplicare și asigurarea respectării acordurilor comerciale ale UE

{SWD(2021) 297 final}

CUPRINS

I.	Introducere.....	2
II.	Valorificarea deplină a oportunităților oferite de acordurile comerciale ale UE.....	8
II.1	Comerțul cu parteneri preferențiali – principalele evoluții din 2020	8
II.2	Promovarea punerii în aplicare a acordurilor comerciale ale UE: exemple din cele patru regiuni (Asia, America, țările vizate de politica de vecinătate și țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific) 13	
III.	Sprijinirea utilizării acordurilor comerciale de către întreprinderile mici și mijlocii	24
IV.	Înlăturarea barierelor și găsirea de soluții	30
IV.1	Situația barierelor din calea comerțului și a eliminării acestora într-un an dificil	30
IV.2	Facilitarea depunerii plângerilor: ghișeul unic	38
V.	Asigurarea bilaterală și multilaterală a respectării angajamentelor comerciale: soluționarea litigiilor.....	39
V.1	Recurgerea la proceduri de soluționare a litigiilor	39
V.2	Reînnoirea rezervei de arbitri și experți în domeniul CDD.....	43
V.3	Răspunsul la obstacolele din calea soluționării litigiilor.....	43

Raportul anual din 2021 privind punerea în aplicare și asigurarea respectării

I. Introducere

Documentul de față este primul raport consolidat al Comisiei privind acțiunile de punere în aplicare și de asigurare a respectării dispozițiilor în materie comercială. Raportul este urmarea numirii, la 24 iulie 2020, a primului **responsabil cu aplicarea dispozițiilor în materie comercială** din cadrul Comisiei; persoana care ocupă această poziție va supraveghea și va ghida punerea în aplicare eficace și asigurarea respectării acordurilor și regimurilor comerciale ale UE, cu mandatul explicit de a raporta Parlamentului European, precum și Consiliului și publicului. Raportul care constituie prezentul document și care va fi publicat anual este principalul instrument în acest sens.

Trecerea, în cadrul Comisiei von der Leyen, la o **și mai mare strictețe în ceea ce privește punerea în aplicare și asigurarea respectării** angajamentelor comerciale are la bază doi factori principali. În primul rând, după 10 ani de negocieri intense și reușite pentru extinderea rețelei UE de acorduri comerciale preferențiale, UE trebuie să se concentreze în prezent tot mai mult asupra punerii în aplicare depline și eficace a respectivelor acorduri. În al doilea rând, peisajul mondial al politicii comerciale s-a schimbat foarte mult în ultimii ani, odată cu apariția unor noi provocări. Printre acestea se numără dezechilibrele structurale, aspectele legate de condițiile de concurență echitabile și de accesul pe piață și utilizarea politică de către partenerii comerciali ai UE a unor măsuri unilaterale restrictive nejustificate sau chiar a unor constrângeri economice; toate acestea trebuie abordate de UE într-un mod mai energic.

Structura raportului

Raportul vizează **patru domenii prioritare în ceea ce privește punerea în aplicare și asigurarea respectării**:

1. valorificarea deplină a oportunităților oferite de acordurile comerciale ale UE (secțiunea II);
2. sprijinirea utilizării acordurilor comerciale de către întreprinderile mici și mijlocii (secțiunea III);
3. înlăturarea barierelor și găsirea de soluții (secțiunea IV) și
4. asigurarea bilaterală și multilaterală a respectării angajamentelor comerciale: soluționarea litigiilor (secțiunea V).

Raportul prezintă impactul celor mai importante acorduri comerciale ale UE din punct de vedere economic și acțiunile întreprinse de Comisie pentru eliminarea barierelor din calea comerțului și a investițiilor pe piețele țărilor terțe. Sunt consolidate astfel într-un singur raport

fostul raport anual privind punerea în aplicare a acordurilor comerciale ale UE¹ și documentul de lucru al serviciilor Comisiei care îl însoțea, precum și fostul raport anual privind barierele din calea comerțului și a investițiilor². Raportul conține informații despre activitățile întreprinse de Comisie, în parteneriat cu statele membre în cadrul strategiei de acces pe piață, pentru a îmbunătăți accesul pe piață și a ajuta IMM-urile să profite la maximum de acordurile comerciale ale UE și demonstrează modul în care Comisia colaborează cu societatea civilă. El conține, de asemenea, informații despre măsurile de asigurare a respectării dispozițiilor în materie comercială pe care Comisia le-a luat în cadrul mecanismelor de soluționare a litigiilor ale Organizației Mondiale a Comerțului (OMC), în acordurile comerciale bilaterale și în temeiul Regulamentului UE privind obstacolele în calea comerțului³. În sfârșit, raportul furnizează date statistice referitoare la comerț și investiții pentru principalele 37 de acorduri comerciale ale UE și aferente anului 2020 (bunuri) și anului 2019 (servicii), acoperind evoluțiile semnificative înregistrate până la sfârșitul celui de-al doilea trimestru al anului 2021.

Întrucât a intrat în vigoare abia la 1 mai 2021 (fiind aplicat cu titlu provizoriu de la 1 ianuarie), Acordul comercial și de cooperare dintre UE și Regatul Unit va fi abordat în raportul din 2022.

Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește raportul⁴ conține informații suplimentare care completează secțiunea II.2 din raport cu privire la fiecare dintre cele 37 de acorduri comerciale majore ale UE care s-au aplicat pentru o perioadă de timp considerabilă în 2020. Documentul de lucru al serviciilor Comisiei cuprinde, de asemenea, informații care completează secțiunea IV.1 din raport, în special o listă cu noile bariere înregistrate și cu barierele înlăturate integral sau parțial în 2020.

Domenii acoperite de raportări separate (instrumente unilaterale)

Următoarele domenii de punere în aplicare și de asigurare a respectării fac obiectul unei raportări de sine stătătoare din partea Comisiei:

1. Recurgerea la **instrumente de apărare comercială**, în cazul importurilor care fac obiectul unui dumping sau al unor subvenții și care aduc astfel prejudicii industriei UE, sau la măsuri de combatere a mărfurilor contrafăcute sau a altor încălcări ale drepturilor de proprietate intelectuală (DPI) ale societăților din UE în străinătate sunt prezentate în *raportul privind apărarea comercială*⁵, publicat anual, și în *raportul*

¹ Primul raport a fost emis în 2017; al patrulea – și ultimul – raport, COM(2020) 705 din 12 noiembrie, este disponibil la adresa [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2020\)705&lang=ro](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2020)705&lang=ro).

² Primul raport a fost emis în 2010; al zecelea – și ultimul – raport, COM(2020) 236 din 15 iunie, este disponibil la adresa [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2020\)236&lang=ro](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2020)236&lang=ro).

³ Regulamentul (UE) 2015/1843 privind adoptarea procedurilor Uniunii în domeniul politicii comerciale comune în vederea asigurării exercitării de către Uniune a drepturilor care îi sunt conferite de normele comerțului internațional, în special de cele instituite sub egida Organizației Mondiale a Comerțului (text codificat), JO L 272, 16.10.2015, p. 1.

⁴ <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>.

⁵ Al 39-lea raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind activitățile antidumping, antisubvenție și de salvagardare ale UE și utilizarea de către țările terțe a instrumentelor de apărare comercială

*privind DPI*⁶ și *lista de supraveghere a contrafacerii și pirateriei*⁷, publicate alternant o dată la doi ani de către Comisie;

2. **Instrumentele de politică pentru controlul exporturilor și investițiilor**, la care recurge Comisia, în special Regulamentul UE privind *controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare*⁸ și *mecanismul UE de examinare a investițiilor străine directe*⁹, vor face obiectul unor rapoarte preconizate pentru jumătatea lunii noiembrie a anului 2021, care vor oferi pentru prima dată o imagine de ansamblu detaliată a controalelor strategice efectuate de UE asupra investițiilor și exporturilor. Instrumentul din urmă face, din 2013, obiectul unei raportări voluntare. În temeiul noului regulament privind controlul exporturilor, raportarea anuală este în prezent obligatorie, aplicându-se cerințe de transparență.
3. În sfârșit, informațiile privind activitatea de funcționare și monitorizare și de asigurare a respectării, pe care Comisia o desfășoară în cadrul sistemului generalizat de preferințe (SGP) al UE, sunt incluse și într-un raport de sine stătător, publicat o dată la doi sau trei ani. La 22 septembrie 2021, Comisia a adoptat propunerea sa pentru un nou regulament privind SGP¹⁰, care se va aplica de la 1 ianuarie 2024.

Noi instrumente introduse în 2020

Dat fiind că acordă prioritate punerii eficace în aplicare și asigurării eficace a respectării, Comisia a introdus de asemenea, în a doua parte a anului 2020, **noi instrumente care se adresează direct comunităților de părți interesate**, în vederea implicării acestora în eforturile depuse de Comisie în acest domeniu și în vederea și sporirii eficienței acestor eforturi.

- ✓ În octombrie 2020, ca răspuns la solicitări specifice din partea părților interesate și a Parlamentului European, Comisia și-a lansat noul portal privind „**accesul pe piețe**” (Access2Markets, A2M)¹¹, care oferă informații ușor accesibile și multilingve cu

care vizează UE în 2020, disponibil la adresa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0496&from=RO>.

⁶ Raportul din 27 aprilie 2021 privind protecția și asigurarea respectării DPI în țările terțe, disponibil la adresa https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159553.pdf.

⁷ Lista de supraveghere a contrafacerii și pirateriei, întocmită de Comisie în Documentul de lucru al serviciilor Comisiei (2020) 360 final din 14 decembrie 2020, disponibil la adresa https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/december/tradoc_159183.pdf.

⁸ Regulamentul (UE) 2021/821 din 20 mai 2021 de instituire a unui regim al Uniunii pentru controlul exporturilor, serviciilor de intermediere, asistenței tehnice, tranzitului și transferului de produse cu dublă utilizare (reformare), JO L 206, 11.6.2021, p. 1 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0821>) [anterior Regulamentul (CE) nr. 428/2009 al Consiliului din 5 mai 2009 de instituire a unui regim comunitar pentru controlul exporturilor, transferului, serviciilor de intermediere și tranzitului de produse cu dublă utilizare, JO L 134, 29.5.2009, p. 1 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32009R0428>)].

⁹ Regulamentul (UE) 2019/452 de stabilire a unui cadru pentru examinarea investițiilor străine directe în Uniune, JO L 79I, 21.3.2019, p. 1.

¹⁰ [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2021\)579&lang=ro](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2021)579&lang=ro).

¹¹ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/ro/home>.

privire la modul în care acordurile comerciale ale UE funcționează în practică, inclusiv funcționalități specifice pentru a ajuta operatorii să exploreze aspectele mai complexe ale acordurilor. A2M include instrumente specifice – de exemplu, ROSA (*Rules of Origin Self-Assessment*), instrumentul de autoevaluare din punctul de vedere al regulilor de origine, – care ajută persoanele fizice și întreprinderile de toate dimensiunile să utilizeze potențialul maxim al acordurilor comerciale ale UE. Scopul este de a se facilita și mai mult accesul întreprinderilor pe piețele țărilor terțe.

- ✓ În noiembrie 2020, Comisia a creat, în cadrul Direcției Generale Comerț, un **ghişeu unic**¹², inclusiv un mecanism de plângeri, prin care orice parte interesată cu sediul în UE poate să depună plângeri cu privire la eventuala nerespectare de către țări terțe a angajamentelor lor comerciale internaționale față de UE. Ghișeul unic tratează în mod echivalent plângerile legate de accesul pe piață, plângerile legate de angajamente din domeniul comerțului și al dezvoltării durabile (CDD) și plângerile legate de SGP. Acest nou instrument este accesibil prin portalul A2M. Utilizatorii sunt ghidați pas cu pas, cu ajutorul unui set de orientări operaționale¹³, cu privire la informațiile pe care trebuie să le transmită pentru a depune o plângere. Pe baza experiențelor înregistrate în primele luni de funcționare, aceste orientări au fost actualizate, astfel încât procesul de depunere a plângerilor să devină mai clar și mai bine sprijinit. Acoperirea și funcționalitatea A2M și a ghișeului unic vor continua să fie îmbunătățite în următoarele douăsprezece luni, pe baza feedbackului continuu primit de la părțile interesate.

Introducerea acestor noi instrumente care pot fi utilizate direct de către părțile interesate completează acțiunile întreprinse în materie de punere în aplicare și asigurare a respectării de către serviciile Comisiei *ex officio*, și anume în baza competențelor administrative proprii ale Comisiei.

În raport este analizat modul în care aceste îmbunătățiri, luate împreună, au condus la rezultate concrete, care decurg din:

- **utilizarea mai sistematică a structurilor instituționale** create prin acordurile comerciale ale UE (în special rețeaua de comitete și subcomitete ale acordurilor preferențiale ale UE) pentru asigurarea îndeplinirii eficace a angajamentelor de către țările terțe și eliminarea barierelor din calea accesului pe piață;
- modul activ de **mobilizare a Parteneriatului privind accesul pe piață**, mai precis a „ecosistemului” pe care îl reprezintă acesta, pentru prevenirea și înlăturarea barierelor din calea comerțului, cu participarea Comisiei, a statelor membre și a organismelor de reprezentare a părților interesate din UE, atât la Bruxelles, cât și în țările terțe (în cazul Comisiei fiind mobilizată rețeaua delegațiilor UE și a ambasadelor statelor membre), în scopul abordării aspectelor de nerespectare de către țări terțe;

¹² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_20_2134.

¹³ https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/form-assets/operational_guidelines.pdf.

- nivelul ridicat de activitate în ceea ce privește **recurgerea la mecanismele de soluționare a litigiilor** din cadrul OMC și din cadrul acordurilor comerciale bilaterale: UE a introdus patru astfel de acțiuni și a obținut câștig de cauză în două dintre aceste litigii în 2020 și, respectiv, la începutul anului 2021, față de Ucraina și, respectiv, Coreea de Sud; precum și finalizarea a două anchete deschise în temeiul Regulamentului privind obstacolele în calea comerțului;
- **mobilizarea continuă a reprezentanților societății civile** în punerea în aplicare a acordurilor și a regimurilor comerciale ale UE, cu precădere în îndeplinirea angajamentelor asumate în materie de CDD în acordurile și regimurile respective, inclusiv prin intermediul **grupurilor consultative interne** (GCI-urilor) și al forumurilor societății civile și prin sprijinul acordat pentru activitățile acestora, precum și prin parteneriate cu organizații internaționale, cum ar fi OIM.

Noi instrumente legislative introduse în 2020 și 2021

În domeniul asigurării respectării dispozițiilor comerciale în sens larg, din ianuarie 2020 UE și-a **consolidat instrumentele juridice legate de asigurarea respectării**.

La 11 octombrie 2020 a intrat în vigoare **Regulamentul UE privind examinarea ISD**, prin care a fost demarat mecanismul de cooperare¹⁴. La 12 februarie 2021 a intrat în vigoare modificarea **Regulamentului UE privind respectarea normelor comerțului**¹⁵, care contribuie la depășirea unei posibile paralizii a cadrelor UE de soluționare a litigiilor și extinde domeniul de aplicare al măsurilor de remediere luate ca urmare a unui litigiu comercial. La 9 septembrie 2021 a intrat în vigoare **Regulamentul UE privind controlul exporturilor**, astfel cum a fost modificat¹⁶.

Completarea setului de instrumente

În sfârșit, Comisia **continuă să promoveze o serie de alte instrumente legislative și de altă natură care sunt importante** pentru completarea setului de instrumente. Aceste instrumente, luate împreună, asigură faptul că, pentru a răspunde la provocările din comerțul internațional, UE va fi mai bine echipată, în special cu 1) mijloacele de asigurare a respectării – prin Regulamentul privind respectarea și prin procedura provizorie multipartită de arbitraj în apel (*Multi-party Interim Appeal Arbitration Arrangement*, MPIA) – a angajamentelor negociate în cadrul acordurilor comerciale, 2) actele legislative/instrumentele autonome pentru asigurarea unor condiții de concurență echitabile în domeniile tradiționale ale comerțului și investițiilor (de exemplu, instrumentul privind subvențiile străine, posibila încheiere a unui instrument pentru achiziții publice internaționale), 3) actele legislative/instrumentele autonome pentru

¹⁴ A se vedea nota de subsol 9.

¹⁵ Regulamentul (UE) 2021/167 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 februarie 2021 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 654/2014 privind exercitarea drepturilor Uniunii pentru aplicarea și respectarea normelor comerțului internațional, *JO L 49, 12.2.2021, p. 1*.

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:206:FULL&from=EN>.

asigurarea protecției intereselor UE în domenii economice legate în principal de securitate (de exemplu, examinarea ISD, controalele efectuate asupra exporturilor, instrumentul de contracarare a acțiunilor coercitive) și 4) instrumentele pentru sprijinirea aspirațiilor verzi și durabile ale UE.

Inițiativele concrete în curs sunt:

- **propunerea de Instrument pentru achiziții publice internaționale**, care a fost înaintată de Comisie și a înregistrat progrese în cadrul Consiliului¹⁷, ceea ce înseamnă că ar putea să fie finalizată în lunile următoare;
- propunerea Comisiei privind un nou instrument juridic pentru abordarea **denaturărilor generate de subvențiile străine**¹⁸ pe piața internă;
- viitoarea propunere a Comisiei pentru un nou instrument juridic de combatere a **constrângerilor economice** din partea țărilor terțe;
- viitoarea propunere a Comisiei pentru noi instrumente juridice privind **obligația de diligență și defrișările**;
- lansarea, în vara anului 2021, a **revizuirii Planului de acțiune în 15 puncte privind CDD**¹⁹.

Pe lângă recurgerea continuă, bazată pe norme și proporțională la instrumente comerciale tradiționale (antidumping, compensarea subvențiilor), aceste instrumente consolidate și accentul reînnoit pus de Comisie pe asigurarea respectării garantează o continuitate a politicii.

Pe măsură ce Comisia continuă să dezvolte instrumente noi și îmbunătățite pentru a aborda provocările multiple în ceea ce privește punerea în aplicare și asigurarea respectării, colaborarea cu statele membre și cu părțile interesate (întreprinderi, organizații de promovare a comerțului, parteneri sociali, grupuri ale societății civile, organizații neguvernamentale) devine, la fel ca și cooperarea cu țările terțe care împărtășesc aceeași viziune, tot mai importantă pentru impulsivitatea angajamentelor semnate și pentru asigurarea faptului că instrumentele continuă să producă rezultate reale în practică.

¹⁷ La 2 iunie 2021, Consiliul a convenit asupra unui mandat de negociere cu Parlamentul privind un instrument pentru achiziții publice internaționale; a se vedea <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9175-2021-INIT/en/pdf>.

¹⁸ Propunere de regulament privind subvențiile străine care denaturează piața internă, din 5 mai 2021, COM(2021) 223 final; a se vedea <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021PC0223&qid=1632922926950&from=RO>.

¹⁹ Consultarea publică pe tema Planului de acțiune în 15 puncte privind CDD a fost lansată la 27 iulie și se va desfășura până la 31 octombrie 2021; a se vedea https://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=301.

II. Valorificarea deplină a oportunităților oferite de acordurile comerciale ale UE

II.1 Comerțul cu parteneri preferențiali – principalele evoluții din 2020

Statisticile utilizate în prezenta subsecțiune cu privire la evoluția fluxurilor comerciale se bazează pe datele furnizate de Eurostat pentru UE-27 în martie 2021 și acoperă 37 de acorduri comerciale preferențiale majore²⁰ cu 67 de parteneri, aplicate pentru întregul an 2020, reprezentând peste 90 % din schimburile comerciale preferențiale ale UE. Informații mai detaliate cu privire la aceste 37 de acorduri preferențiale majore sunt prezentate în documentul de lucru al serviciilor Comisiei²¹ care însoțește prezentul raport. Datele privind utilizarea preferințelor tarifare de către țările partenere cu care au fost încheiate acorduri comerciale preferențiale și de către exportatorii din UE sunt publicate separat pe site-ul Comisiei²², pentru mai multă transparență și pentru încurajarea asociațiilor de întreprinderi și a statelor membre să efectueze cercetări proprii și să identifice factorii care încurajează sau nu operatorii să desfășoare schimburi comerciale în temeiul acordurilor comerciale ale UE. Tendințele utilizării preferințelor se regăsesc și în evaluarea *ex post* periodică a acordurilor UE și în activitățile sectoriale specifice²³.

În 2020, aproape o treime din comerțul UE a avut loc în cadrul unor acorduri comerciale preferențiale...

Comerțul cu cei 67 de parteneri comerciali luați în considerare în prezenta secțiune s-a ridicat, în 2020, la 1 167 miliarde EUR, reprezentând 32,0 % din comerțul exterior total al UE – 646 de miliarde EUR pentru exporturi și 521 de miliarde EUR pentru importuri, de unde a rezultat un excedent comercial al UE de 124 de miliarde EUR²⁴.

Figura 1: Comerțul exterior al UE (2020)

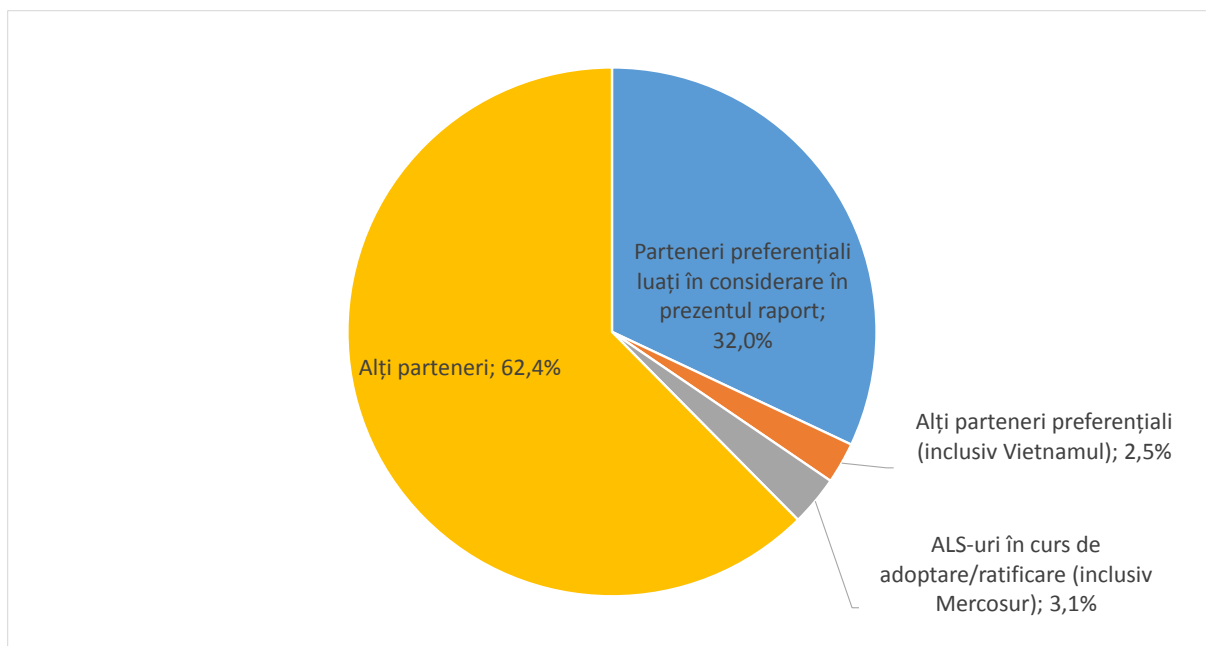
²⁰ Întrucât a intrat în vigoare abia la 1 august, acordul UE cu Vietnamul nu este încă inclus în evaluarea cantitativă (statisticile) de mai jos. Acordul comercial și de cooperare UE-Regatul Unit, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2021, nu este cuprins în prezentul raport, deoarece nu a fost aplicat în 2020.

²¹ <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>.

²² <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>.

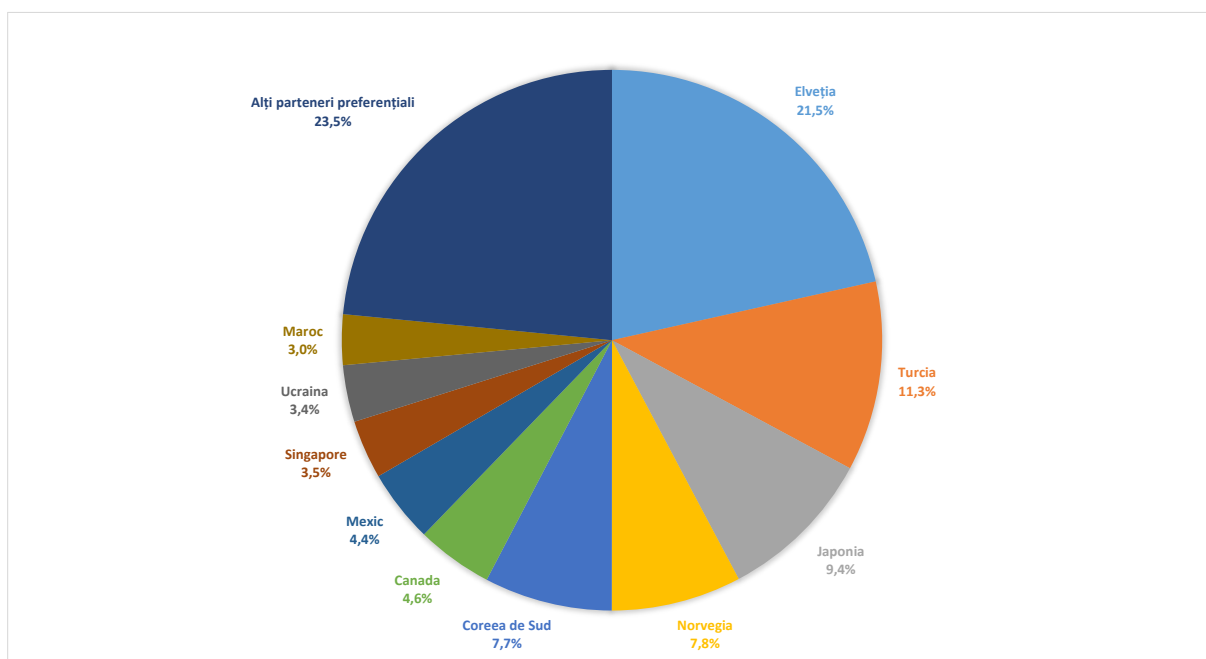
²³ De exemplu, grupurile de lucru privind accesul pe piață care au avut loc în 2020 și 2021 și au fost dedicate textilelor și pielăriei, încălțămintei, pneurilor și dispozitivelor medicale.

²⁴ Comerțul cu toți cei 77 de parteneri comerciali preferențiali s-a ridicat, în 2020, la 1 259 de miliarde EUR, reprezentând 34,5 % din comerțul exterior total al UE – 672 de miliarde EUR pentru exporturi și 586 de miliarde EUR pentru importuri, de unde a rezultat un excedent comercial al UE de 86 de miliarde EUR.



După cum se arată în figura 2 de mai jos, Elveția a rămas cel mai mare partener preferențial al UE, reprezentând 21,5 % din comerțul UE cu cei 67 de parteneri comerciali luați în considerare în prezentul raport; ea a fost urmată de Turcia – cu 11,3 %, Japonia – cu 9,4 %, Norvegia – cu 7,8 % și Coreea de Sud – cu 7,7 %. Împreună, acești cinci parteneri au reprezentat mai mult de jumătate (57,7 %) din comerțul preferențial al UE. În ceea ce privește comerțul general, Elveția este al patrulea partener al UE după China, SUA și Regatul Unit, în timp ce Turcia, Japonia, Norvegia și Coreea de Sud se clasează pe locurile 6-9, după Rusia și înaintea Indiei.

Figura 2: Comerțul cu mărfuri al UE, pe parteneri preferențiali (2020)



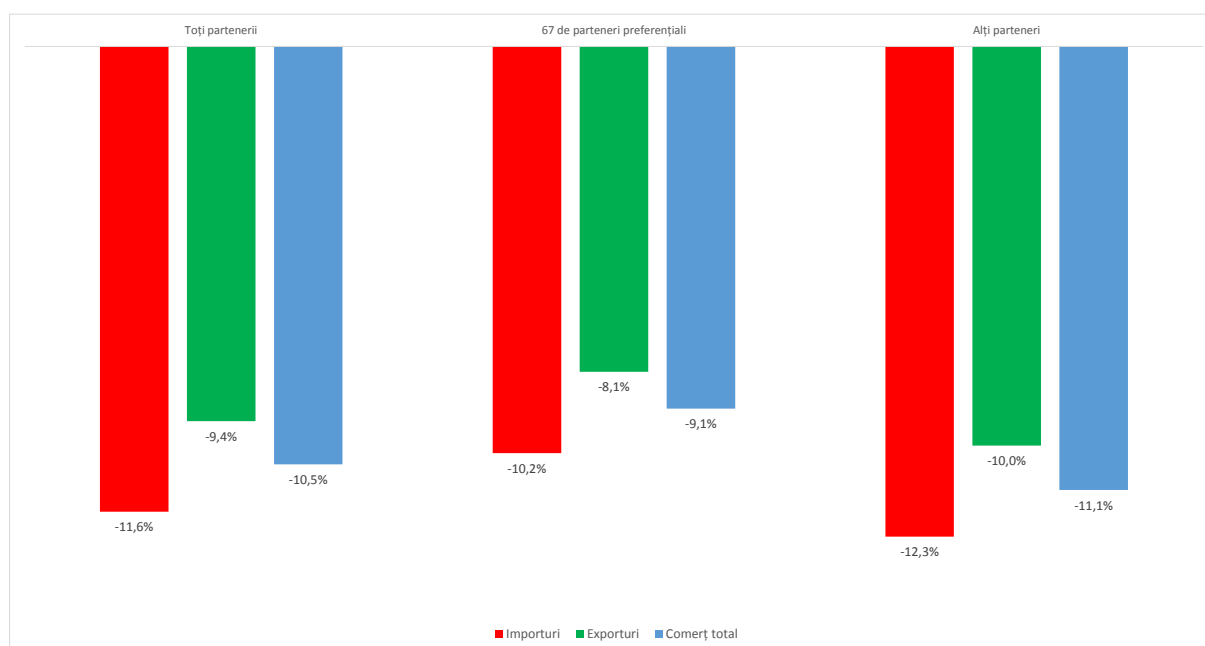
COVID-19 a creat un grav șoc economic, dar comerțul preferențial a fost mai puțin afectat

Impactul economic al pandemiei de COVID-19 a fost grav, iar comerțul cu cei 67 de parteneri preferențiali ai UE a scăzut cu 9,1 %. Au existat excepții demne de menționat, cum ar fi o creștere a

exporturilor de produse chimice (determinată în mare parte de o creștere cu 10 % a exporturilor de produse farmaceutice în temeiul acordurilor luate în considerare). În general, comerțul cu produse industriale dintre UE și cei 67 de parteneri a înregistrat un excedent de 116,8 miliarde EUR, ceea ce reprezintă o creștere de 2,1 miliarde EUR față de 2019.

După cum se arată în figura 3 de mai jos, comerțul preferențial al UE a rezistat mai bine decât comerțul dintre UE și partenerii nepreferențiali (- 11,1 %) și comerțul cu restul lumii (- 10,5 %). Aceeași tendință s-a observat și în exporturile preferențiale de mărfuri, scăderile fiind cu aproximativ 2 puncte procentuale mai mici decât în cazul comerțului nepreferențial.

Figura 3: Creșterea anuală a comerțului, pe parteneri (2019-2020)



Comerțul agroalimentar cu parteneri preferențiali a crescut de două ori mai rapid decât comerțul agroalimentar general

Comerțul agroalimentar cu parteneri preferențiali a crescut cu 2,2 % – în scădere de la 8,7 % în 2019 –, dar de două ori mai rapid decât comerțul agroalimentar general (care a crescut cu 1 %). Exporturile agroalimentare din cadrul acordurilor preferențiale au crescut cu 1,8 %, în timp ce importurile au crescut cu 2,7 %.

Cerealele letone ajung în Japonia

APE UE-Japonia a ajutat Dobeles dzirnavnieks, unul dintre principalii procesatori de cereale din statele baltice și cel mai mare producător de paste făinoase din Europa de Nord, să pătrundă în Japonia. „Cadrul clar stabilit de UE pentru exporturi este esențial pentru ajutarea întreprinderilor noastre în activitatea de extindere pe noi piețe. Modelul nostru de producție durabilă și progresele noastre în ceea ce privește producția ecologică oferă un potențial ridicat de creștere pentru Dobeles dzirnavnieks în interiorul și în afara UE.” (Kristaps Amsils, președinte al consiliului de administrație, AS Dobeles dzirnavnieks)

Studiul Comisiei privind comerțul agroalimentar confirmă abordarea UE

La 26 ianuarie 2021, **Comisia a publicat un studiu**²⁵ prospectiv, în care sunt analizate efectele economice cumulative pe care se preconizează că le vor avea până în 2030 negocierile comerciale prezente și viitoare privind sectorul agricol al UE, inclusiv rezultatele specifice pentru unele produse agricole după încheierea a 12 acorduri comerciale. În studiu se constată că punerea în aplicare cumulată a celor 12 acorduri de liber schimb ar conduce la o creștere echilibrată atât a

²⁵ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/trade/documents/jrc-cumulative-economic-impact-of-trade-agreements-on-eu-agriculture_en.pdf.

exporturilor, cât și a importurilor UE de produse agroalimentare, creșterea exporturilor fiind ușor mai ridicată. Studiul a confirmat de asemenea că, prin abordarea sa de a oferi un acces îmbunătățit pe piață sub forma contingentelor tarifare pentru cele mai sensibile produse (în special carnea de vită, carnea de oaie, carnea de pasăre, zahărul și orezul), UE a putut să protejeze mai bine sectoarele conexe.

În 2020, Comisia a monitorizat din nou, astfel cum se prevede în regulamentele aferente, importurile în UE de anumite produse industriale și agroalimentare...

Obligații specifice de monitorizare (Coreea de Sud, partenerii din America Latină)

*Astfel cum se prevede în Regulamentul (UE) nr. 511/2011²⁶, Comisia a monitorizat **piesele și componentele electronice auto esențiale importate de Coreea de Sud** de la cei mai importanți furnizori (din afara UE). În 2020, cantitățile de motoare și piese importate de Coreea au scăzut cu 19 %, în timp ce importurile de piese auto esențiale au crescut ușor (+ 5 %). În același timp, importurile în UE de vehicule din Coreea au scăzut cu 16 %.*

*Importurile în UE de **banane proaspete din Columbia, Ecuador și Peru, precum și din America Centrală** au fost de asemenea monitorizate de Comisie, astfel cum se prevede în Regulamentele (UE) nr. 19/2013²⁷ și nr. 20/2013²⁸. Evoluția importurilor în 2020 nu a justificat nicio acțiune ulterioară. Comisia va continua să analizeze cu regularitate starea pieței și a producătorilor de banane din Uniune și să examineze situația, dacă este necesar, împreună cu statele membre și cu părțile interesate.*

Comerțul cu servicii a scăzut, dar UE a continuat să prezinte un excedent în domeniul serviciilor...

În ceea ce privește **comerțul preferențial cu servicii**, cele mai recente cifre disponibile sunt cifrele pentru 2019 (înainte de pandemia de COVID-19). Comerțul cu servicii cu cei 67 de parteneri luați în considerare în prezentul raport a crescut cu 7,8 %, mai lent decât comerțul total cu servicii în afara UE (+ 10,5 %). În același timp, comerțul cu servicii cu cei 19 parteneri preferențiali vizați de prezentul raport, care și-au asumat angajamente în domeniul serviciilor²⁹, a crescut cu 14 %, mai mult decât comerțul total cu servicii al UE în general. Comerțul preferențial cu servicii cu toți cei 67 de parteneri vizați de prezenta secțiune a înregistrat un excedent comercial de 90 de miliarde EUR, deși a prezentat o scădere de 7,8 % față de 2018. Cea mai mare creștere a fost înregistrată de comerțul cu servicii dintre UE și partenerii ACP (40 %) și cei trei parteneri ZLSAC (Moldova, Georgia și Ucraina: 16 %).

²⁶ Regulamentul (UE) nr. 511/2011 (JO L 145, 31.5.2011, p. 19); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/ALL/?uri=CELEX:32011R0511>.

²⁷ Regulamentul (UE) nr. 19/2013 (JO L 17, 19.1.2013, p. 1); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0019>.

²⁸ Regulamentul (UE) nr. 20/2013 (JO L 17, 19.1.2013, p. 13); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0020>.

²⁹ Norvegia, Ucraina, Moldova, Georgia, Chile, America Centrală, țările andine, Mexic, Canada, Cariforum, Coreea de Sud și Japonia.

II.2 Promovarea punerii în aplicare a acordurilor comerciale ale UE: exemple din cele patru regiuni (Asia, America, țările vizate de politica de vecinătate și țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific)³⁰

A. Monitorizarea angajamentelor asumate în cadrul acordurilor comerciale ale UE și promovarea de noi acorduri

Monitorizarea a ceea ce se întâmplă în practică este o parte esențială a unei puneri în aplicare eficace...

Încă de la început, Comisia **monitorizează în mod proactiv cadrul legislativ relevant pentru îndeplinirea** angajamentelor de către țara parteneră. În unele cazuri, Comisia organizează cereri de oferte pentru proiecte specifice prin care să obțină o **imagine de ansamblu precisă a stadiului punerii în aplicare de către țara parteneră**, în special în cazul în care este vorba despre aspecte mai complexe (de exemplu, aspecte netarifare și măsuri care necesită o acțiune legislativă în țările partenere). În acest context este esențială activitatea delegațiilor UE.

- *Exemplu – Acordul de parteneriat economic UE-Japonia:* prin intermediul unui proiect al instrumentului de parteneriat (IP) în valoare de 1 milion EUR (mecanismul de sprijin pentru punerea în aplicare a APE UE-Japonia), lansat în 2019, Comisia, prin echipa sa comercială din cadrul Delegației UE la Tokyo, a fost în măsură să monitorizeze principalele măsuri luate de Japonia începând cu primul an de punere în aplicare a APE UE-Japonia. În august 2020, Comisia a publicat un raport privind progresele înregistrate, care acoperă primul an de punere în aplicare a APE³¹ și care a ajutat la axarea pe aspecte nesoluționate, cum ar fi achizițiile publice, în dialogul purtat cu omologii japonezi în cadrul comitetelor relevante³².

Promovarea de noi acorduri este esențială pentru sensibilizarea beneficiarilor...

- *Exemplu – ALS-urile cu Singapore și Vietnamul:* referitor la cele mai recente două acorduri, și anume acordul cu Singapore și, respectiv, acordul cu Vietnamul, Comisia a lansat, în 2020, două proiecte în cadrul mecanismului de sprijin al politicilor, în valoare de 285 000 EUR și, respectiv, 700 000 EUR, pentru a sprijini delegațiile UE să promoveze acordurile. Proiectul pentru Vietnam a condus la acțiuni de sprijinire a ALS UE-Vietnam, dar și la consolidarea lanțurilor de aprovizionare responsabile, la reducerea deșeurilor de plastic și la promovarea economiei circulare. Proiectul pentru Singapore monitorizează punerea în aplicare și, în plus, finanțează organizarea mai multor seminare de informare în aspecte specifice ale ALS UE-Singapore, precum vămile, facilitarea comerțului, regulile de origine, achizițiile publice și serviciile, precum și pregătirea unui ghid pentru întreprinderi.

...și cooperarea tehnică este adesea catalizatorul unei mai bune puneri în aplicare de către partenerii comerciali ai UE

Monitorizarea a fost completată de o **cooperare tehnică** a părților în anumite aspecte, adesea sprijinite de proiecte ale UE.

³⁰ Informații detaliate privind acordurile individuale aplicate în 2020 pot fi găsite în documentul de lucru al serviciilor Comisiei disponibil la adresa <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>.

³¹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/november/tradoc_159026.pdf.

³² https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/march/tradoc_159469.pdf.

- Exemplu: în 2020, UE și țările andine au depus eforturi pentru a îmbunătăți punerea în aplicare a acordului, cum ar fi prin:
 - ✓ proiectul IP Key Latin America³³ în domeniul **DPI**³⁴;
 - ✓ un proiect dedicat **comportamentului responsabil în afaceri în America Latină și în Caraibi**³⁵, pus în aplicare în parteneriat cu OCDE, OIM și Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului;
 - ✓ seminare care vizează preocupări specifice în domeniul sănătății plantelor și animalelor.

B. Utilizarea cadrului instituțional prevăzut în ALS-urile UE în vederea obținerii accesului pe piață, a rezolvării problemelor și a continuării cooperării

Cadrul instituțional creat prin acordurile comerciale ale UE este esențial pentru urmărirea priorităților UE în materie de punere în aplicare. Peste 200 de comitete și grupuri de lucru, dintre care majoritatea se întrunesc anual, asigură o structură care verifică în mod constant stadiul punerii în aplicare, pentru a rezolva problemele apărute. Aceste comitete și grupuri de lucru sunt alcătuite din funcționari din domeniul comerțului, precum și din experți din toate departamentele Comisiei și administrațiile publice ale țărilor partenere, precum funcționari vamali responsabili cu aplicarea normelor sau experți din domeniul protecției mediului sau al drepturilor lucrătorilor. Ordinile de zi și rapoartele acestor organisme instituționale sunt publicate pe site-ul Comisiei. În 2020, ca urmare a pandemiei de COVID-19, activitatea s-a desfășurat în mare parte în format virtual.

Cadrul instituțional a contribuit la obținerea accesului pe piață

În 2020, prin accentul pus pe acest aspect și prin cadrul aferent s-a reușit **deschiderea de noi oportunități de piață** pentru comerțul cu mărfuri și servicii. S-au înregistrat rezultate nu doar în domeniul tarifelor și al măsurilor netarifare, ci și în ceea ce privește **achizițiile publice** sau **DPI**:

- ALS UE-Columbia – Comitetul mixt pentru comerț a adoptat o decizie de extindere a domeniului de aplicare al acordului, pentru includerea a șase noi agenții columbiene la nivel central de guvernare.
- ALS UE-Coreea și APE cu Japonia – în cadrul reuniunilor ministeriale respective din 2021 s-a ajuns la un acord de extindere a listei indicațiilor geografice (IG-urilor) protejate în temeiul acordului: cu 43 de IG-uri ale UE și 41 de IG-uri coreene, în cadrul Acordului UE-Coreea, și prin adăugarea a câte 28 de IG-uri pentru UE și Japonia, în cadrul Acordului UE-Japonia. În ianuarie 2021, Comitetul mixt a adoptat Decizia nr. 1 privind extinderea listei IG-urilor protejate în temeiul acordului³⁶. Cu toate acestea, în alte câteva sectoare, continuă să existe dificultăți în ceea ce privește accesul pe ambele piețe³⁷.

³³ <https://ipkey.eu/en/latin-america>.

³⁴ A se vedea mai multe informații în Raportul privind protecția și asigurarea respectării DPI în țările terțe, pagina 15; https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159553.pdf.

³⁵ Un comportament responsabil în afaceri în America Latină și în Caraibi: <https://mneguidelines.oecd.org/rbclac.htm>.

³⁶ Decizia nr. 1/2021 a Comitetului mixt în temeiul Acordului între Uniunea Europeană și Japonia pentru un parteneriat economic din 25 ianuarie 2021 privind modificările aduse anexelor 14-A și 14-B referitoare la indicațiile geografice [2021/109],

Contactele la nivel ministerial oferă un loc esențial de întâlnire pentru soluții

Reuniunea ministerială anuală a comitetelor (mixte) pentru comerț sau de asociere poate acționa ca punct focal pentru **oferirea impulsului necesar în găsirea de soluții**, precum și pentru începerea unor activități tehnice și oferirea de orientări în cadrul acestora de-a lungul întregului an. Aceste comitete mixte sunt adesea cadrul în care părțile decid aspecte importante ale punerii în aplicare, putând conveni asupra unor măsuri iterative pentru a asigura reușita acestora. Comisia încearcă tot mai mult, sprijinindu-se pe această abordare, să introducă între reuniunile comitetelor mixte reuniuni intermediare de evaluare pentru monitorizarea progreselor înregistrate.

- *Exemplu – Coreea:* în cadrul Comitetului mixt pentru comerț din 2021, copreședinții au adoptat și au semnat o modificare administrativă a anexei privind sectorul autovehiculelor, în care sunt reflectate evoluțiile tehnologice și de reglementare din acest sector. Cu ocazia aceleiași reuniuni s-a trasat, de asemenea, o cale de urmat în ceea ce privește abordarea aspectelor nesoluționate, pe baza constatărilor comitetului în litigiul bilateral de muncă (a se vedea secțiunea V de mai jos).

Primirea din timp a informațiilor referitoare la proiectele de măsuri a ajutat Comisia, de asemenea, să anticipeze problemele

Cadrul instituțional prevăzut în acordurile comerciale ale UE sprijină interacțiunea rapidă și eficace în toate aspectele punerii în aplicare. Această interacțiune atinge deseori cel mai ridicat grad de eficacitate când măsurile se află încă în stadiu de proiect sau nu au intrat încă în vigoare.

În 2020, această activitate a înregistrat câteva **rezultate demne de menționat în ceea ce privește prevenirea sau eliminarea barierelor din calea comerțului**:

- *Exemplu – Iordania:* în cadrul discuțiilor bilaterale purtate între UE și Iordania în temeiul Acordului de asociere UE-Iordania, UE și-a exprimat profunda îngrijorare cu privire la o măsură planificată de introducere a unei „taxe de servicii” de 5 % pentru prelucrarea vamală în cazul mărfurilor importate din UE și, recunoscând provocările bugetare ale Iordaniei, și-a declarat disponibilitatea de a sprijini stabilitatea macroeconomică a țării prin intermediul instrumentului său de asistență macrofinanciară. În urma acestor schimburi, măsura a fost pusă în așteptare.
- *Exemplu – Egipt:* în urma unor discuții constructive purtate de părți în cadrul Comitetului pentru măsuri sanitare și fitosanitare (sănătatea animalelor și a plantelor), Egiptul a publicat un nou standard pentru brânza feta, prin care s-a eliminat mențiunea referitoare la nivelul de drojdie, valabilă în versiunea anterioară a standardului³⁸. Într-un alt caz, cooperarea rapidă a statelor membre, care au schimbat informații cu delegația UE, a permis Comisiei să evite restricțiile cantitative pentru importurile de cartofi de sămânță din UE în Egipt.

C/2021/82, JO L 35, 1.2.2021, p. 31 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:22021D0109>).

³⁷ Pentru detalii, a se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei disponibil la adresa <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>.

³⁸ În ultimii ani au fost respinse transporturi de brânză feta către Egipt, deoarece cantitatea de drojdie depășea standardele egiptene. Cu toate acestea, nivelul ridicat de drojdie este o proprietate naturală a brânzei feta și nu are un efect negativ asupra sănătății umane.

Actele cu putere de lege și normele administrative sunt mai greu de retras după ce au intrat în vigoare, dar, în 2020, activitatea desfășurată în cadrul organismelor instituționale a dat rezultate...

Odată ce s-au materializat, barierele din calea comerțului sunt mult mai greu de înlăturat. Ele sunt **abordate** de obicei prin **discuții purtate cu țara parteneră în cadrul structurilor prevăzute în acorduri, cum ar fi comitetele pentru comerț** și subcomitetele pentru comerț, inițial la nivel de experți (consolidate uneori prin discuții la nivel politic și în comitetele OMC respective). În 2020, o serie de țări partenere și-au aliniat legislația sau practica la acordurile comerciale.

Exemple:

- CETA – industria vinicolă: în urma discuțiilor din cadrul Comitetului pentru vinuri și băuturi spirtoase, Canada s-a angajat să elimine, până la jumătatea anului 2022, acciza federală discriminatorie pentru importurile UE, iar Ontario și, respectiv, Noua Scoție vor elimina măsurile discriminatorii în materie de vinuri până la jumătatea anului 2023 și, respectiv, jumătatea anului 2024. În ciuda barierei rămase, Canada a devenit, în 2020, a patra piață de export ca mărime pentru vinurile din UE.
- ALS UE-America Centrală – transport aerian: ALS UE-America Centrală – transport aerian: în urma intervențiilor coordonate ale Comisiei și ale statelor membre, sprijinite de întreprinderile de la fața locului, Autoritatea Aeronautică Civilă din Panama a convenit să elimine restricțiile locale în materie de proprietate, iar KLM a primit o licență definitivă pentru prestarea de servicii de handling la sol și de servicii de întreținere a aeronavelor. Înainte de aceasta, restricțiile în materie de proprietate impuse de Panama, cu încălcarea ALS UE-America Centrală, au împiedicat compania aeriană din UE, KLM, să presteze astfel de servicii. Această restricție a afectat și alte companii aeriene din UE, întrucât KLM era singurul prestator de servicii de întreținere a aeronavelor care deținea o licență acordată de Agenția Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației (AESA) în Panama.

...Comisia este pregătită să deschidă proceduri de soluționare bilaterală a litigiilor, în cazurile în care barierele nu pot fi înlăturate prin alte mijloace

În cazurile în care nu se poate găsi o soluție, Comisia este pregătită să recurgă la **soluționarea bilaterală a litigiilor** în temeiul procedurilor care sunt prevăzute în 31 dintre cele 37 de acorduri comerciale preferențiale ale UE luate în considerare în prezentul raport și care permit luarea de contramăsuri în caz de nerespectare. Mai multe informații referitoare la litigiile bilaterale din 2020 pot fi găsite în secțiunea V.

Punerea în aplicare nu se referă doar la bariere: acordurile UE din 2020 au sprijinit, de asemenea, o mai mare deschidere a pieței și o cooperare mai extinsă...

Cadrul instituțional al acordurilor comerciale ale UE trasează de asemenea calea de **aprofundare a cooperării** cu partenerii comerciali în aspecte legate de comerț, cum ar fi **chestiunile de reglementare**.

Exemplu: cooperarea UE-Japonia în materie de reglementare în cadrul Comitetului APE pentru cooperare în materie de reglementare:

- Japonia și UE au recunoscut în reglementările lor interne o serie de practici enologice utilizate de producătorii celeilalte părți, inclusiv aditivi și enzime, facilitând astfel comerțul în acest sector.

- Japonia și UE și-au armonizat reglementările tehnice pentru autoturisme în patru aspecte tehnice suplimentare, ca urmare a finalizării cu succes a lucrărilor de punere în aplicare a patru regulamente ale Comisiei Economice pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite (CEE-ONU). Coerența în materie de reglementare a fost obținută printr-o modificare a APE, care a constatat în actualizarea, în materie de autovehicule, a listei regulamentelor CEE-ONU aplicate de ambele părți.

Acordurile comerciale ale UE pot oferi de asemenea o **platformă de cooperare dincolo de comerț**.

Exemplu – cooperarea UE-Canada în cadrul CETA cu privire la reglementarea din domeniul siguranței consumatorilor și al produselor farmaceutice

- Comisia și Canada (Health Canada) cooperează în domeniul siguranței consumatorilor, punând în aplicare acordul administrativ semnat în 2018, unindu-și forțele în cazurile de rechemare a produselor (de exemplu, în cazul jucăriilor din decembrie 2020) și coordonându-și activitățile de supraveghere, de exemplu în ceea ce privește metalele grele din bijuteriile pentru copii vândute online.
- Ca urmare a cooperării bilaterale dintre autoritățile lor relevante, UE și Canada au decis să își recunoască reciproc rezultatele inspecțiilor privind bunele practici de fabricație (BPF), efectuate de inspectorii UE sau canadieni în unități situate în țări terțe, în conformitate cu Protocolul privind recunoașterea reciprocă a programului de conformitate și aplicare în ceea ce privește bunele practici de fabricație pentru produse farmaceutice la CETA.

Acordurile comerciale ale UE, mai ales cele regionale, cum ar fi acordurile de parteneriat economic cu țările ACP, oferă de asemenea o **bază solidă pentru deschiderea unui dialog multipartit** în vederea abordării unor provocări importante în comerțul internațional și regional, cum ar fi lanțurile valorice durabile sau munca copiilor.

Exemplu: pe baza acordurilor de parteneriat economic cu partenerii din Africa, zona Caraibilor și Pacific, UE a lansat un dialog multipartit pe tema muncii copiilor, în cadrul inițiativei privind cacaoa durabilă

- APE-urile cu Ghana și Côte d'Ivoire: conform inițiativei privind cacaoa durabilă, care a fost lansată de Comisie în septembrie 2020, Ghana și Côte d'Ivoire sunt incluse în prezent în dialogul multipartit al UE pe tema producției/lanțului valoric de cacao durabilă și desfășoară dialoguri similare la fața locului, iar Camerunul s-a alăturat dialogului în 2021, în calitate de observator. Obiectivul dialogului multipartit constă în realizarea de progrese în ceea ce privește eliminarea muncii copiilor și a traficului de copii din lanțurile de aprovizionare cu cacao, în sporirea protecției și refacerii pădurilor în regiunile producătoare de cacao și în asigurarea unui venit de subsistență pentru cultivatorii de cacao. Dialogul pe tema cacauei reunește principalele părți interesate din UE, inclusiv reprezentanți ai statelor membre, ai Parlamentului European, ai industriei și ai organizațiilor societății civile.

Deși pandemia de COVID-19 din 2020 a avut un efect negativ grav asupra comerțului, acordurile de liber schimb ale UE au continuat să faciliteze comerțul și investițiile...

În prezent, UE este cel mai important partener comercial pentru 74 de țări din întreaga lume, inclusiv pentru țări din Asia și Africa, pentru SUA, pentru țări din Balcanii de Vest și țări vizate de politica de vecinătate a UE. Acordurile comerciale din 2020 au continuat să faciliteze comerțul dintre UE și

partenerii săi și să consolideze poziția UE ca investitor, deși pandemia de COVID-19 a cauzat o serie de perturbări ale lanțului de aprovizionare, scăderea cererii și o diminuare semnificativă atât a comerțului general, cât și a comerțului preferențial.

...dar continuă să existe provocări cu unii dintre cei mai vechi și mai mari parteneri comerciali preferențiali ai UE, cum ar fi Elveția, Turcia și Norvegia...

Continuă să existe provocări în relațiile UE cu unii dintre cei mai vechi și mai mari parteneri preferențiali ai săi, ca urmare a faptului că acordurile cu aceștia sunt mai vechi și au un domeniu de aplicare mai limitat.

- Cu **Elveția**, primul partener preferențial al UE (al patrulea ca mărime în ansamblu, al treilea în ceea ce privește serviciile), nu s-au înregistrat în 2020 progrese în ceea ce privește ratificarea Acordului-cadru instituțional negociat în 2018. Consiliul Federal a decis să oprească negocierile privind Acordul-cadru instituțional. Acesta trebuie să fie pus în aplicare pentru a se debloca potențialul de continuare a comerțului bilateral.
- Cu **Turcia**, al doilea partener comercial preferențial al UE ca mărime, negocierile privind o uniune vamală modernizată pot începe abia după ce Consiliul adoptă directivele de negociere aferente. Turcia a continuat să pună bariere în calea comerțului, încălcând astfel acordul privind uniunea vamală, în special prin mărirea substanțială a numărului de tarife pe care le impune în plus față de cele prevăzute în Tariful vamal comun. Printre alte preocupări s-au numărat cerințele privind certificatele de origine pentru mărfurile unionale. În urma modificării, în ianuarie 2021, a Codului vamal al Turciei, au avut loc o serie de contacte și reuniuni tehnice la nivel înalt cu Turcia, după care Turcia a informat UE că a trimis instrucțiuni tuturor administrațiilor vamale turce și că a organizat reuniuni de informare cu operatorii economici pentru a clarifica situația. Continuă să existe preocupări cu privire la aplicarea de către Turcia a cerințelor de localizare în sectorul farmaceutic. Punerea în aplicare nediscriminatorie a Protocolului adițional la Acordul de instituire a unei asocieri față de toate statele membre, incluzând Republica Cipru, rămâne, de asemenea, o cerere esențială din partea UE.
- Cu **Norvegia**, al patrulea partener preferențial al UE ca mărime, nu s-au înregistrat progrese în ceea ce privește cererea formulată de Comisie pentru revizuirea regimului comercial al produselor agricole prelucrate. Deși au crescut, exporturile UE de produse agricole prelucrate continuă să nu își atingă potențialul din cauza tarifelor vamale ridicate. Negocierile privind indicațiile geografice sunt în continuare suspendate. Este nevoie de dialog atât în ceea ce privește produsele agricole prelucrate, cât și indicațiile geografice.

C. Comerțul și dezvoltarea durabilă în centrul atenției

În 2020, dezvoltarea durabilă a rămas în centrul atenției odată cu lansarea evaluării timpurii a Planului de acțiune în 15 puncte...

Punerea în aplicare și asigurarea respectării capitolelor referitoare la **comerț și dezvoltarea durabilă** (CDD) reprezintă o prioritate a politicii comerciale a UE. **Planul de acțiune în 15 puncte privind CDD**, publicat în februarie 2018³⁹, a ghidat eforturile de îmbunătățire într-o mai mare măsură a punerii în aplicare și a asigurării respectării capitolelor referitoare la CDD din acordurile comerciale ale UE, prin furnizarea unui cadru și a unei strategii coerente. Acest plan, care este în curs de revizuire în lumina evoluțiilor politicii comerciale și a răspunsului necesar la pandemia de COVID-19, stabilește acțiuni în patru domenii principale: îmbunătățirea modului în care Comisia colaborează cu statele membre și cu Parlamentul European, facilitarea rolului de monitorizare și de consiliere al societății civile față de părțile la acorduri, oferirea de rezultate și sporirea transparenței și a comunicării.

...și primul litigiu din cadrul ALS UE-Coreea

Litigiul privind CDD din cadrul acordului comercial UE-Coreea a fost primul caz de soluționare bilaterală a unui litigiu inițiat de UE și, de asemenea, primul care a avut ca obiect dispoziții referitoare la CDD. Procedura a fost deschisă la sfârșitul anului 2018⁴⁰, UE fiind preocupată de nerespectarea, de către Coreea, a principiilor referitoare la anumite drepturi fundamentale ale lucrătorilor și de faptul că această țară nu a ratificat patru convenții fundamentale ale OIM, astfel cum se prevede în acordul comercial. Grupul de experți s-a pronunțat la 20 ianuarie 2021, constatând neîndeplinirea obligațiilor de către Coreea. Litigiul cu Coreea ilustrează, de asemenea, importanța **utilizării energice a instrumentelor de asigurare a respectării**, prevăzute în capitolele referitoare la CDD, atunci când este necesar.

³⁹ A se vedea documentul neoficial al serviciilor Comisiei intitulat „Feedback and way forward on improving the implementation and enforcement of TSD Chapters in EU Free Trade Agreements” (Feedback și calea de urmat pentru îmbunătățirea punerii în aplicare și a asigurării respectării capitolelor privind comerțul și dezvoltarea durabilă din acordurile de liber schimb ale UE), din 26 februarie 2018, și disponibil la adresa http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf.

⁴⁰ Informații mai detaliate cu privire la litigiu pot fi găsite în secțiunea V.

Soluționarea litigiului cu Coreea de Sud

Grupul a precizat: 1) că respectarea principiilor fundamentale ale muncii, consacrate de OIM, este un angajament obligatoriu al membrilor OIM și al părților la acordul comercial, chiar și în absența ratificării convențiilor, 2) că există obligația permanentă de a se depune eforturi continue și susținute pentru ratificarea convențiilor fundamentale ale OIM care sunt obligatorii pentru părți (prin urmare, Coreea are în continuare obligația de a face acest lucru) și că depunerea de eforturi continue și susținute înseamnă depunerea de eforturi realiste pentru ratificare, nu doar declararea acestui lucru, 3) că nu era necesar să se demonstreze că încălcările dispozițiilor în cauză au efecte asupra comerțului.

Evoluțiile înregistrate în Coreea după ce grupul a arătat că dispozițiile referitoare la CDD pot genera **schimbări reale la fața locului**: 1) chiar înainte de publicarea raportului grupului, în decembrie 2020, Adunarea Națională a Coreei a adoptat o serie de modificări legislative la Legea coreeană privind sindicatele și ajustarea relațiilor de muncă, prin care se urmărește alinierea legii la principiul libertății de asociere; 2) la 26 februarie 2021, Adunarea Națională a finalizat ratificarea a trei dintre cele patru convenții fundamentale ale OIM care nu fuseseră ratificate (nr. 87 privind libertatea de asociere și dreptul de organizare, nr. 98 privind dreptul de organizare și negociere colectivă și nr. 29 privind munca forțată); 3) cu ajutorul structurilor instituționale prevăzute în Acordul de liber schimb, Comitetul pentru CDD și Comitetul pentru comerț au convenit, în aprilie 2021, asupra unui proces de monitorizare a punerii în aplicare a recomandărilor din raportul grupului de experți, care va include o examinare comună a modificărilor aduse dreptului sindical și a progreselor realizate în direcția ultimei convenții fundamentale a OIM care nu a fost ratificată încă, și anume nr. 105 privind abolirea muncii forțate.

Monitorizarea atentă a dispozițiilor referitoare la CDD din acordurile comerciale ale UE este esențială...

În ciuda pandemiei de COVID-19, **toate comitetele pentru CDD** – cu excepția Vietnamului – **s-au întrunit după cum era prevăzut** în 2020 și în primele două trimestre ale anului 2021; a avut loc astfel și prima reuniune a Comitetului pentru CDD instituit în temeiul **ALS UE-Singapore**. Reuniunile grupurilor consultative interne ale ambelor părți comerciale la ALS UE-Singapore și forumurile societății civile au avut loc tot virtual, ceea ce a permis unui număr mult mai mare de organizații ale societății civile să participe și să se facă auzite.

...și ratificarea convențiilor OIM de către partenerii comerciali ai UE rămâne o prioritate majoră

O prioritate-cheie în cadrul dialogului purtat de UE pe tema CDD cu mai mulți parteneri cu care există ALS-uri a fost **ratificarea convențiilor fundamentale ale OIM și punerea în aplicare a angajamentelor în materie de muncă**. Cel mai evident exemplu a fost cazul de soluționare a litigiului cu **Coreea**, astfel cum s-a menționat mai sus. Dialogul continuu cu **Vietnamul** este de asemenea demn de remarcat, în cadrul acestuia fiind subliniate posibilitatea de înregistrare a unor progrese, oferită de procedura de ratificare, și rolul special al Parlamentului European în această etapă. În 2020, Vietnamul și-a continuat activitatea legislativă necesară pentru punerea în aplicare a noului său cod al muncii, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2021 (după ce a fost adoptat la 20 noiembrie 2019). UE a continuat să sprijine acest proces prin colaborarea cu OIM și printr-un dialog strâns cu autoritățile vietnameze. În ciuda celor de mai sus și în absența unui act legislativ de punere în aplicare, nu este încă posibil să se înființeze sindicate libere în Vietnam.

Comisia a colaborat din nou îndeaproape cu Organizația Internațională a Muncii...

În cooperare cu OIM, Comisia a oferit asistență tehnică **Georgiei**, pentru a o sprijini în adoptarea unui nou cod al muncii în septembrie 2020. Au rezultat de aici o mai mare apropiere de standardele internaționale și de legislația relevantă a UE, precum și o nouă lege privind inspecția muncii. Colaborarea cu OIM a permis de asemenea Comisiei să ofere asistență tehnică pentru promovarea drepturilor lucrătorilor din zonele rurale ale **Columbiei**, datorită unui proiect de consolidare a inspecției muncii. A fost posibilă, de asemenea, organizarea, în februarie 2020, a unui atelier privind inspecția muncii în **Peru**. În 2020, UE a furnizat asistență tehnică și pentru îmbunătățirea inspecției muncii în sectoarele agricole din **Ecuador** (punerea în aplicare este prevăzută pentru 2021).

Punerea în aplicare a angajamentelor în materie de durabilitate a mediului are, de asemenea, o importanță tot mai mare.

În ceea ce privește **mediul**, Comisia și-a continuat dialogul strâns cu **Vietnamul** pe tema asigurării respectării legislației, guvernantei și schimburilor comerciale în domeniul forestier (FLEGT). Acordul de parteneriat voluntar dintre UE și Vietnam a intrat în vigoare în iunie 2019, iar Vietnamul a continuat să lucreze la reglementările necesare pentru punerea în aplicare a sistemului de asigurare a legalității lemnului. A continuat de asemenea cooperarea strânsă cu **Ucraina** în ceea ce privește reforma sectorului forestier ucrainean, cu accent pe recoltarea lemnului și comerțul cu lemn și, în special, pe măsurile luate împotriva exploatării forestiere ilegale.

Cu ocazia revizuirii Planului de acțiune în 15 puncte privind CDD se analizează modurile de consolidare a punerii în aplicare și a asigurării respectării...

Revizuirea **Planului de acțiune în 15 puncte** al Comisiei Europene din februarie 2018 a fost lansată în 2021 (devansată din 2023) și include o amplă consultare publică, precum și un studiu comparativ privind punerea în aplicare și asigurarea respectării dispozițiilor referitoare la CDD din acordurile comerciale ale UE. În ansamblu, revizuirea CDD va acoperi toate aspectele relevante ale punerii în aplicare și ale asigurării respectării dispozițiilor referitoare la CDD, inclusiv domeniul de aplicare al angajamentelor, mecanismele de monitorizare, posibilitatea unor sancțiuni în caz de nerespectare, clauza privind „elementele esențiale”, precum și cadrul instituțional și resursele necesare.

La punerea în aplicare a dispozițiilor referitoare la CDD din acordurile comerciale ale UE, Comisia se bazează pe avizul GCI-urilor din UE pentru a putea intra în legătură cu societatea civilă din UE și din țările partenere.

Douăsprezece acorduri comerciale ale UE⁴¹ prevăd implicarea **societății civile** în consilierea cu privire la monitorizarea și punerea în aplicare a capitolelor referitoare la CDD din acordurile respective, în special prin crearea unor **GCI-uri** de ambele părți. GCI-urile din UE au ca membri o combinație de reprezentanți ai părților interesate la nivelul UE, precum și organizații mai mici dedicate unor subiecte specifice; majoritatea membrilor sunt selectați în urma unei cereri publice de exprimare a interesului,

⁴¹ Unsprezece dintre aceste acorduri au fost luate în considerare în prezentul raport; al 12-lea, Acordul comercial și de cooperare cu Regatul Unit, nu a fost luat în considerare, deoarece aplicarea sa a început abia la 1 ianuarie 2021.

în timp ce alții sunt numiți de Comitetul Economic și Social European (CESE), care asigură și secretariatul GCI-urilor din UE. Comisia sprijină atât activitatea GCI-urilor din UE, cât și pe cea a GCI-urilor din țările partenere prin intermediul unui proiect al instrumentului de parteneriat, precum și activitatea comună a personalului Comisiei din cadrul sediilor centrale și al echipelor comerciale din delegațiile UE.

Exemple de activități ale GCI-urilor din UE relevante pentru punerea în aplicare a capitolelor referitoare la CDD

Litigiul cu Coreea de Sud în materie de muncă: sprijinind Comisia să înregistreze progrese în eforturile depuse de UE pentru a face Coreea de Sud să respecte angajamentele în materie de muncă asumate în temeiul ALS UE-Coreea, membrii GCI al UE au adus în atenția Comisiei informații cu privire la elemente potențial problematice din cadrul și practica juridică coreeană, legate de principiile fundamentale ale OIM și de ratificarea convențiilor fundamentale ale OIM. GCI al UE joacă un rol activ în monitorizarea conformității cu raportul grupului privind CDD.

Aspecte legate de drepturile omului în țările andine: în cursul celor două reuniuni ale sale din 2020 cu Comisia, GCI al UE a raportat cu privire la cazuri de violență împotriva liderilor sindicali și a activiștilor de mediu din Columbia, la situația sectorului bananelor din Ecuador, la monitorizarea aspectelor legate de muncă și de mediu în Peru și la impactul socioeconomic al COVID-19 asupra UE și a partenerilor andini. Comisia a utilizat aceste contribuții în discuțiile pe care le-a purtat cu partenerii comerciali în cadrul reuniunilor Comitetului pentru CDD.

Instituirea unui dialog structurat cu societatea civilă s-a dovedit dificilă pentru unii dintre partenerii comerciali ai UE, care au avut o comunicare limitată cu societatea civilă. Delegațiile UE sunt încurajate să stabilească un contact cu țările-gazdă, pe măsură ce acestea creează structurile necesare în acest sens, și să ofere consiliere și sprijin, după caz, astfel cum se arată în exemplul următor:

- ALS UE-Vietnam: Prin echipa sa comercială din cadrul Delegației UE de la Hanoi, Comisia a sprijinit în mod activ crearea GCI al Vietnamului în urma intrării în vigoare a ALS. Acest sprijin a fost oferit în principal prin intermediul unui proiect care promovează implicarea partenerilor sociali (întreprinderi și organizații ale lucrătorilor) și a societății civile [organizații neguvernamentale (ONG-uri)]. Sprijinul a fost apreciat atât de societatea civilă locală, cât și de administrația vietnameză, având în vedere experiența limitată a organizațiilor independente ale societății civile din Vietnam.

D. Analizarea efectelor acordurilor comerciale (*ex post*) în vederea îmbunătățirii punerii în aplicare

Desprinderea de învățăminte din impactul real al acordurilor existente ajută la îmbunătățirea punerii în aplicare în viitor...

Comisia **evaluează impactul acordurilor sale comerciale de-a lungul timpului**, prima dată după cinci ani de punere în aplicare, de obicei, pentru a verifica dacă s-au obținut rezultatele preconizate. În 2020 au fost finalizate două evaluări *ex post*. Evaluările au vizat Acordul de parteneriat economic (APE) cu **CARIFORUM** (a doua evaluare a acestuia după zece ani de aplicare) și ALS-uri cu cele **șase țări mediteraneene**⁴². Ele au fost publicate în ianuarie și, respectiv, martie 2021. În ambele studii sunt semnalate principalele chestiuni nesoluționate și se indică unde ar trebui să se pună accentul în ceea ce privește punerea în aplicare, fiind identificate, de asemenea, problemele cu care se confruntă regiunile în mod obișnuit.

⁴² Studiul se referă la Algeria, Egipt, Iordania, Liban, Maroc și Tunisia și este disponibil la <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/fab9bddd-9106-11eb-b85c-01aa75ed71a1>.

De exemplu, în cazul **APE UE-CARIFORUM** constituie în continuare motive de îngrijorare lipsa de capacitate administrativă a autorităților/agențiilor, precum și necunoașterea acordului de către întreprinderi și respectarea insuficientă a obligațiilor în materie de transparență. În același timp, având în vedere dimensiunea de dezvoltare a APE, punerea sa în aplicare cu succes de către cele 14 state CARIFORUM depinde în mod semnificativ de finanțarea cooperării pentru dezvoltare relevante. Noul program de parteneriat din cadrul Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală” (NDICI – Europa globală) din cadrul financiar multianual (CFM) 2021-2027 creează oportunități pentru un astfel de sprijin adaptat la provocările identificate în legătură cu comerțul. În urma evaluării au fost identificate, de asemenea, domeniile în care UE trebuie să facă mai mult, în special în ceea ce privește o mai mare implicare a statelor membre, o mai bună comunicare și mai mult sprijin pentru legăturile și platformele dintre întreprinderi.

În cazul celor **șase acorduri de asociere Euro-Med**, în studiu se subliniază necesitatea unei reduceri suplimentare a numărului de măsuri netarifare, cum ar fi licențele de import neautomate sau reglementările tehnice nenotificate, care cauzează imprevizibilitate și denaturează operațiunile comerciale locale. În plus, în studiu se recomandă simplificarea procedurilor administrative, aplicarea unor standarde recunoscute la nivel internațional și evitarea duplicării inutile a procedurilor de evaluare a conformității. Îmbunătățirea mediului de afaceri ar trebui să fie însoțită de un sprijin și o cooperare sporite din partea UE în ceea ce privește politicile de îmbunătățire a competitivității, competențele și eliminarea constrângerilor logistice. Obiectivele identificate vor fi luate în considerare în procesul de punere în aplicare a ALS-urilor și, în plus, ar putea să ghideze reflecțiile privind sprijinul acordat de UE pentru comerț în perioada 2021-2027.

III. Sprijinirea utilizării acordurilor comerciale de către întreprinderile mici și mijlocii

IMM-urile și întreprinderile familiale reprezintă aproximativ 99 % din totalul întreprinderilor din UE și asigură jumătate din PIB-ul Europei

Piețele mondiale rămân o sursă importantă de creștere pentru IMM-uri, care reprezintă o treime din totalul exporturilor UE, sprijinind peste 13 milioane de locuri de muncă în UE⁴³. În 2020, Comisia și-a intensificat eforturile pentru a ajuta IMM-urile să profite la maximum de normele și acordurile comerciale, precum și pentru a le înlesni semnalarea de preocupări cu privire la modul în care sunt aplicate acordurile și normele comerciale.

Lacunele în materie de informații și lipsa know-how-ului pot reprezenta o barieră în calea comerțului și a investițiilor în sine, afectând în special întreprinderile mai mici. În primul rând, acordurile comerciale sunt inutile dacă potențialii beneficiari nu știu de existența lor și nu înțeleg modul concret de accesare a avantajelor. Chiar dacă IMM-urile nu exportă direct, acordurile comerciale pot conta pentru ele, dat fiind rolul lor în lanțurile de aprovizionare globale. În al doilea rând, chiar și atunci când întreprinderile au cunoștință de normele OMC și de acordurile preferențiale ale UE, beneficiile lor nu se materializează în mod automat. Prin urmare, deși promovarea comerțului este de competența statelor membre, a asociațiilor de întreprinderi sau a autorităților de promovare a

⁴³ Nota economistului-șef al DG TRADE din mai 2020, disponibilă la adresa https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/june/tradoc_158778.pdf.

comerțului, în 2020 Comisia a continuat să sprijine activitățile acestora, inclusiv prin intermediul orientărilor, al activităților de informare (în special prin intermediul delegațiilor UE din țările partenere), al instrumentelor online interactive special concepute sau al birourilor și centrelor de asistență care răspund la nevoile IMM-urilor.

Acordurile comerciale cu țările în curs de dezvoltare oferă oportunități de acces pe piață, pe care IMM-urile locale sunt dornice să le valorifice, precum și stimulente pentru reformă, pe care cooperarea pentru dezvoltare se poate baza în continuare. Acordurile de parteneriat economic (APE-urile) cu țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific, de exemplu, au o puternică dimensiune de dezvoltare: punerea lor în aplicare cu succes depinde de abordarea, prin intermediul ajutorului pentru comerț, a constrângerilor interne existente în calea comerțului în aceste țări. În documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport sunt prezentate exemple ale modului în care delegațiile UE acționează pentru a înlătura barierele din calea comerțului prin intermediul ajutorului pentru comerț. Raportul din 2020 privind progresele înregistrate de UE în materie de ajutor pentru comerț conține informații suplimentare cu privire la sprijinul acordat de Comisie și de statele membre IMM-urilor din țările în curs de dezvoltare pentru valorificarea la maximum a acordurilor comerciale ale UE⁴⁴.

A. *Access2Markets* și *Rules of Origin Assessment Tool* (ROSA – instrumentul de autoevaluare din punctul de vedere al regulilor de origine)

În 2020 a fost lansat portalul Access2Markets, care oferă o sursă gratuită de informații cu privire la comerț, în cadrul unui ghișeu unic...

Noul portal al Comisiei pentru importuri și exporturi, **Access2Markets**⁴⁵, lansat în octombrie 2020 odată cu instrumentul integrat de autoevaluare din punctul de vedere al regulilor de origine – **Rules of Origin Assessment Tool (ROSA)** –, oferă o multitudine de informații gratuite, cu posibilitate de căutare, multilingve și actualizate. Portalul acoperă 122 de piețe de export din afara UE și 190 de piețe-sursă. Întreprinderile pot consulta informații privind tarifele, taxele, contingentele, formalitățile de import și procedurile aplicabile pentru importurile și exporturile lor și pot compara regulile de origine din toate acordurile comerciale ale UE. Deși este disponibil oricărui tip de utilizatori, portalul este deosebit de util pentru IMM-uri.

...platforma include un instrument de autoevaluare care ajută întreprinderile să își găsească drumul prin regulile de origine din diferitele acorduri ale UE

ROSA, instrumentul de autoevaluare din punctul de vedere al regulilor de origine

ROSA ghidează utilizatorii printr-o serie de întrebări, pentru ca aceștia să verifice dacă produsele lor îndeplinesc sau nu normele care le permit să beneficieze de tratament preferențial în temeiul unui acord comercial al UE. Pentru veni în sprijinul întreprinderilor, ROSA conține, de asemenea, instrucțiuni clare privind documentația necesară ca dovadă a originii în vederea obținerii de preferințe

⁴⁴ Comisia Europeană, *EU Aid for Trade Progress Report 2020 – Review of progress on the implementation of the update EU Aid for trade strategy of 2017* (Raportul din 2020 privind progresele înregistrate de UE în materie de ajutor pentru comerț – trecerea în revistă a progreselor înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a strategiei actualizate a UE privind ajutorul pentru comerț din 2017), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2020 (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f022db96-d854-11ea-adf7-01aa75ed71a1>).

⁴⁵ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/ro/home>.

tarifare și include o funcție de comparare a normelor din diferite acorduri. În prezent, instrumentul ROSA este utilizat de aproximativ 500 de ori pe zi.

Portalul Access2Markets a fost bine primit, numărând până la 10 000 de utilizatori zilnici, dintre care 70 % provin din UE. Rata sa de utilizare este considerabil mai mare decât cea a instrumentelor pe care le-a înlocuit (baza de date privind accesul pe piață și serviciul de asistență pentru comerț). Portalul *Access2Markets* și instrumentul ROSA au fost dezvoltate în strânsă cooperare cu asociațiile de întreprinderi și camerele de comerț deopotrivă și sunt îmbunătățite în mod constant pe baza feedbackului din partea utilizatorilor. Acest început bun s-a reflectat în faptul că platforma a câștigat votul publicului la ediția din 2021 a **Premiului pentru bună administrare al Ombudsmanului European**⁴⁶, o recunoaștere a furnizării de către acesta a unui serviciu orientat către cetățeni, în perioade de criză.

Se preconizează că Access2Markets se va extinde odată cu viitoarele module privind serviciile și achizițiile publice în anii următori și odată cu introducerea majorității acordurile în ROSA, prevăzută pentru sfârșitul anului 2021...

În cadrul îmbunătățirilor, **domeniul de aplicare al Access2Market este extins** pentru a include alte elemente esențiale ale acordurilor comerciale ale UE:

- se află în curs de dezvoltare, în regim pilot, o **bază de date cu funcție de căutare care acoperă o serie de sectoare de servicii** prevăzute în acordurile UE, precum și ghiduri sectoriale specifice care se concentrează pe anumite regiuni sau țări, de exemplu în domeniul dispozițiilor referitoare la sănătatea plantelor și a animalelor;
- se află în curs de extindere și **acoperirea geografică a instrumentului ROSA**, astfel încât, până la sfârșitul anului 2021, acesta să cuprindă majoritatea acordurilor comerciale. În prezent sunt integrate deja în instrument 26 de acorduri comerciale cu 36 de țări (printre care și Regatul Unit, parteneri din America Centrală, Columbia/Peru/Ecuadorul, Vietnamul, Canada, Japonia și Coreea de Sud);
- un nou instrument specific – **Access2Procurement**⁴⁷ –, care a fost lansat în septembrie 2021, acoperă achizițiile publice din cadrul acordurilor comerciale ale UE, începând cu părțile la Acordul privind achizițiile publice și la Acordul UE-Canada (CETA); acoperirea va fi extinsă treptat, pentru includerea altor părți la acorduri.

Un nou instrument pentru îmbunătățirea informațiilor privind procedurile de atribuire a contractelor publice

Access2Procurement este un nou instrument informatic integrat în platforma Access2Markets. Scopul său este să ajute furnizorii europeni să afle dacă sunt eligibili să depună o ofertă pentru un anumit contract de achiziție publică dintr-o țară terță. Pe baza răspunsurilor oferite de utilizatori la trei sau patru întrebări referitoare la entitatea contractantă, obiectul achiziției publice și valoarea preconizată a contractului, noul instrument generează o evaluare rapidă și foarte fiabilă, pe baza căreia utilizatorul poate să afle dacă are dreptul să participe la procedura de ofertare. Ofertanții vor fi ajutați astfel să stabilească dacă un proiect de achiziții publice dintr-o țară terță este acoperit sau nu de angajamente ale țării respective față de UE în materie de acces pe piață, angajamente asumate în temeiul Acordului OMC privind achizițiile publice sau al unui acord bilateral.

⁴⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=EXkldaJvv5E>.

⁴⁷ <https://webgate.ec.europa.eu/procurement/#/step1>.

B. Ghiduri, birouri de asistență, centre pentru IMM-uri și cooperarea cu rețelele

În eforturile sale de comunicare, Comisia continuă să se concentreze asupra beneficiilor pe care acordurile comerciale ale UE le oferă întreprinderilor, în special IMM-urilor...

În 2020, Comisia a continuat **elaborarea unei serii de ghiduri** pentru a ajuta întreprinderile să înțeleagă acordurile; ghidurile respective sunt susținute de sesiuni de formare și webinare special concepute pentru părțile interesate, care completează activitățile desfășurate de statele membre ale UE și de întreprinderi. **Delegațiile UE** joacă un rol important în sensibilizarea și sprijinirea operatorilor economici care doresc să culegă roadele acordurilor.

- Exemplu – Canada: în 2020, Comisia a continuat să elaboreze ghiduri specifice și să organizeze webinare pentru a sprijini întreprinderile din UE care desfășoară activități pe piața canadiană sau care doresc să o facă. Această activitate a acoperit nouă domenii, de la subiecte foarte tehnice, cum ar fi alternativele la tratamentul cu bromură de metil pentru exportul anumitor produse vegetale sau oportunitățile oferite societăților de tehnologie curată, până la subiecte mai generale, cum ar fi oportunitățile de achiziții publice existente în Canada la nivel federal și subfederal sau o imagine de ansamblu a DPI în Canada. Toate aceste ghiduri și rapoarte sunt puse la dispoziția publicului pe site-ul Comisiei⁴⁸.
- Exemplu – Japonia: în 2020, echipa comercială din cadrul Delegației UE de la Tokyo a elaborat un ghid pas cu pas prin care întreprinderilor le sunt oferite informații privind accesul pe piață și care este completat de ghiduri sectoriale⁴⁹.

Centrele pentru IMM-uri de pe piețele-cheie, sprijinite de UE, au un rol important...

Pentru a ajuta IMM-urile să se internaționalizeze și pentru a le acorda asistență în ceea ce privește accesul la beneficiile negociate în țările partenere, **Comisia continuă să sponsorizeze centre pentru IMM-uri în China și Japonia**, în strânsă legătură cu statele membre, cu asociațiile de întreprinderi naționale și europene din străinătate și cu organizațiile de promovare a comerțului. **Centrul pentru cooperare industrială UE-Japonia**⁵⁰ are 2 233 de membri înregistrați. Centrul este finanțat și gestionat în comun de UE și Japonia⁵¹, în cooperare cu organizațiile de promovare a comerțului din statele membre. El furnizează IMM-urilor mai multe servicii⁵², prin structuri precum serviciul de asistență aferent APE⁵³ și serviciul japonez de asistență în materie de fiscalitate și achiziții publice⁵⁴, și promovează transferurile de tehnologie dintre UE și Japonia prin intermediul unui serviciu de asistență special creat în acest sens⁵⁵. **Centrul UE pentru IMM-uri din China** este un proiect finanțat de

⁴⁸ <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1720&title=CETA-factsheet-and-guides>.

⁴⁹ Ghidul pentru furnizorii din UE privind achizițiile publice în Japonia este disponibil la adresa https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/november/tradoc_159028.pdf, iar ghidul pas cu pas prin care întreprinderilor din UE le sunt oferite informații privind accesul pe piață este disponibil la adresa <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/ro/content/acordul-de-parteneriat-economic-ue-japonia>.

⁵⁰ <https://www.eu-japan.eu/>.

⁵¹ UE oferă finanțare în cadrul programului de lucru al COSME pentru 2020 (5,6 milioane EUR, aprilie 2020 – martie 2022).

⁵² <https://www.eu-japan.eu/summary-activities>.

⁵³ <https://www.eubusinessinJapan.eu/library/news/epa-helpdesk>.

⁵⁴ <https://www.eu-japan.eu/japan-tax-public-procurement-helpdesk>.

⁵⁵ <http://www.eu-jp-tthelpdesk.eu/>.

Comisie care, începând din 2010, ajută întreprinderile mici și mijlocii europene să se pregătească să facă afaceri în China. Proiectul se află în prezent în a treia sa fază, care este prevăzută să se desfășoare din octombrie 2020 până în martie 2022. În a doua sa fază de funcționare (iulie 2014 – aprilie 2020), Centrul UE pentru IMM-uri a primit din partea UE un buget total de 5,9 milioane EUR, având 14 163 de utilizatori înregistrați pe site-ul său.

Centrele pentru IMM-uri din Japonia și China

Exemple de activități desfășurate de Centrul pentru cooperare industrială UE-Japonia în 2020:

- ✓ 16 webinare legate de APE (prin intermediul serviciului de asistență aferent APE), cu 925 de participanți;
- ✓ 18 fișe informative de orientare a IMM-urilor în aspecte-cheie ale APE;
- ✓ 21 de webinare, cu 810 participanți.

Exemple de activități desfășurate de Centrul UE pentru IMM-uri din China (noiembrie 2014-aprilie 2020):

- ✓ 307 cursuri de formare în China și în UE pentru peste 12 000 de IMM-uri din UE;
- ✓ 28 de memorandumuri de înțelegere semnate cu agenții guvernamentale și organizații de sprijinire a întreprinderilor din China și Europa;
- ✓ 270 de parteneriate între Centrul UE pentru IMM-uri și organizații partenere.

...și sunt sprijinite, în unele cazuri, și de echipe tematice

Întreprinderile din UE (în special cele mai mici) se confruntă adesea cu provocări și limitări practice când este vorba de protecția DPI în țările terțe, cum ar fi transferul forțat de tehnologie, deficiențele procedurale, întârzierile la înregistrarea drepturilor, neînregistrarea anumitor drepturi, nivelul nedisuasiv al sancțiunilor pentru încălcările DPI, lipsa de cunoștințe și competențe de specialitate, corupția, lipsa de conștientizare și lipsa de transparență. Pentru a le ajuta să răspundă cu eficacitate acestor provocări, care ar putea avea un impact asupra eforturilor lor de internaționalizare, Comisia a înființat **servicii tematice de asistență pentru IMM-uri privind DPI în regiuni-cheie, în special China, America Latină și Asia de Sud-Est**⁵⁶. Aceste servicii de asistență sprijină IMM-urile din UE atât în ceea ce privește protecția, cât și asigurarea respectării DPI pe teritoriile țărilor care sunt partenere comerciale ale UE, prin furnizarea de informații și servicii gratuite.

⁵⁶ https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/ip-thematic-areas_en.

C. Aprofundarea cooperării cu întreprinderile și rețelele de întreprinderi

Pentru a ajunge la întreprinderi pe teren, Comisia a continuat, în 2020, **aprofundarea cooperării cu reprezentanții intereselor de afaceri ale UE** în UE și în țările terțe, inclusiv cu Rețeaua întreprinderilor europene (EEN)⁵⁷, Rețeaua mondială a organizațiilor de întreprinderi europene (EBO WWN)⁵⁸ și organizațiile de promovare a comerțului din statele membre. Obiectivul Comisiei este de a promova schimbul de puncte de vedere cu respectivele organizații, pentru a îmbunătăți accesul întreprinderilor europene pe piețele din țări terțe.

EEN oferă consiliere cu privire la ALS-urile încheiate de UE. Grupul tematic al EEN pentru internaționalizarea IMM-urilor transmite cu regularitate informații cu privire la cele mai recente aspecte legate de comerț, prin intermediul platformei comunității EEN. De asemenea, grupul de experți organizează webinare pentru întreprinderile locale și consultanții EEN și asigură servicii de asistență pentru difuzarea de informații privind acordurile comerciale:

Rețeaua întreprinderilor europene – activități recente

- La 27 ianuarie 2021, grupul tematic al EEN pentru internaționalizarea IMM-urilor a organizat un webinar consacrat cunoașterii partenerilor internaționali și axat pe EEN Singapore („Meet our international partners: EEN Singapore”), în cadrul căruia au fost subliniate oportunitățile și sprijinul aflate la dispoziția întreprinderilor din UE care doresc să facă afaceri în Singapore profitând de ALS.
- EEN Vietnam a creat un serviciu de asistență pentru a evalua nevoile întreprinderilor în ceea ce privește ALS UE-Vietnam, care a intrat în vigoare la 1 august 2020, inclusiv prin desfășurarea de sondaje, organizarea de reuniuni etc.
- În noiembrie 2020, EEN – în strânsă cooperare cu DG TRADE – a găzduit o formare activă specifică privind funcționalitățile portalului *Access2Markets*. Webinarul a fost bine primit și peste 200 de consilieri ai EEN au participat la formare. În viitor sunt planificate mai multe sesiuni de formare practică/activă.

În prezent, sprijinul pentru IMM-uri este integrat în numeroase acorduri comerciale ale UE...

Pentru ca IMM-urile să fie ajutate într-o mai mare măsură să se folosească de acordurile comerciale ale UE, de curând s-a convenit includerea unor **capitole consacrate IMM-urilor în ALS-urile UE**⁵⁹, care prevăd transparență față de IMM-uri și contacte periodice între punctele de contact pentru IMM-uri ale părților. În 2020, punctele de contact pentru IMM-uri înființate în temeiul CETA au prezentat un raport de activitate Comitetului mixt al CETA, care s-a întrunit în iulie 2020, și au început să își

⁵⁷ Rețeaua, cofinanțată prin [Programul COSME](#) al UE, este activă în peste 60 de țări și reunește 3 000 de experți din 600 de organizații membre. Obiectivul său este de a ajuta întreprinderile mici și mijlocii în activitățile lor internaționale.

⁵⁸ <https://eboworldwide.eu/>.

⁵⁹ Împreună cu Canada s-a convenit asupra unei recomandări privind IMM-urile, iar APE UE-Japonia și Acordul comercial și de cooperare cu Regatul Unit conțin capitole consacrate IMM-urilor, la fel ca acordurile încheiate cu Mercosur și acordul modernizat cu Mexicul. Capitolele consacrate IMM-urilor fac, de asemenea, parte din negocierile cu Chile, Indonezia, Australia și Noua Zeelandă.

pună în aplicare planul de lucru pentru perioada 2020-2021⁶⁰, implicând, printre altele, EEN și monitorizând progresele înregistrate de IMM-uri în cadrul CETA. În februarie 2021 a avut loc o reuniune a punctelor de contact instituite în temeiul APE UE-Japonia, în cadrul căreia ambele părți au raportat cu privire la inițiativele proprii de punere în aplicare a dispozițiilor referitoare la informare din capitolul consacrat IMM-urilor.

IV. Înlăturarea barierelor și găsirea de soluții

IV.1 Situația barierelor din calea comerțului și a eliminării acestora într-un an dificil

Anul 2020 a fost un an deosebit de dificil: criza sanitară și economică declanșată de pandemia de COVID-19 a alimentat protecționismul și reticența unora dintre parteneri de a elimina bariere existente înainte de criză.

Organismele instituționale create prin acordurile comerciale ale UE oferă o cale importantă de identificare, exprimare și rezolvare a problemelor cu partenerii comerciali cu care UE a încheiat acorduri comerciale preferențiale. Însă întreprinderile se pot confrunta cu probleme în domenii care nu sunt abordate în mod direct de un acord comercial sau în țări cu care UE nu are un acord comercial preferențial. Prin urmare, eforturile de identificare și eliminare a barierelor au continuat în 2020 la toate nivelurile (bilateral și multilateral), pentru a se găsi un răspuns la preocupările întreprinderilor din UE care se confruntă cu măsuri sau practici restrictive și care sunt tratate în mod inechitabil de către partenerii comerciali ai UE sau care nu pot concura în condiții de concurență echitabile. Pentru a simplifica procesul de depunere a plângerilor, în noiembrie 2020 Comisia a înființat, pe portalul său Access2Markets, **ghișeul unic** unde se furnizează informații cu privire la barierele din calea comerțului și/sau la partenerii comerciali care nu își respectă angajamentele în materie de CDD.

A. Bilanțul barierelor (totale înregistrate) existente în calea comerțului și a investițiilor la 31 decembrie 2020

După cum se arată în tabelul de mai jos, la sfârșitul anului 2020 figurau în baza de date Access2Markets a Comisiei **462 de bariere active în calea comerțului și a investițiilor în 66 de țări terțe**:

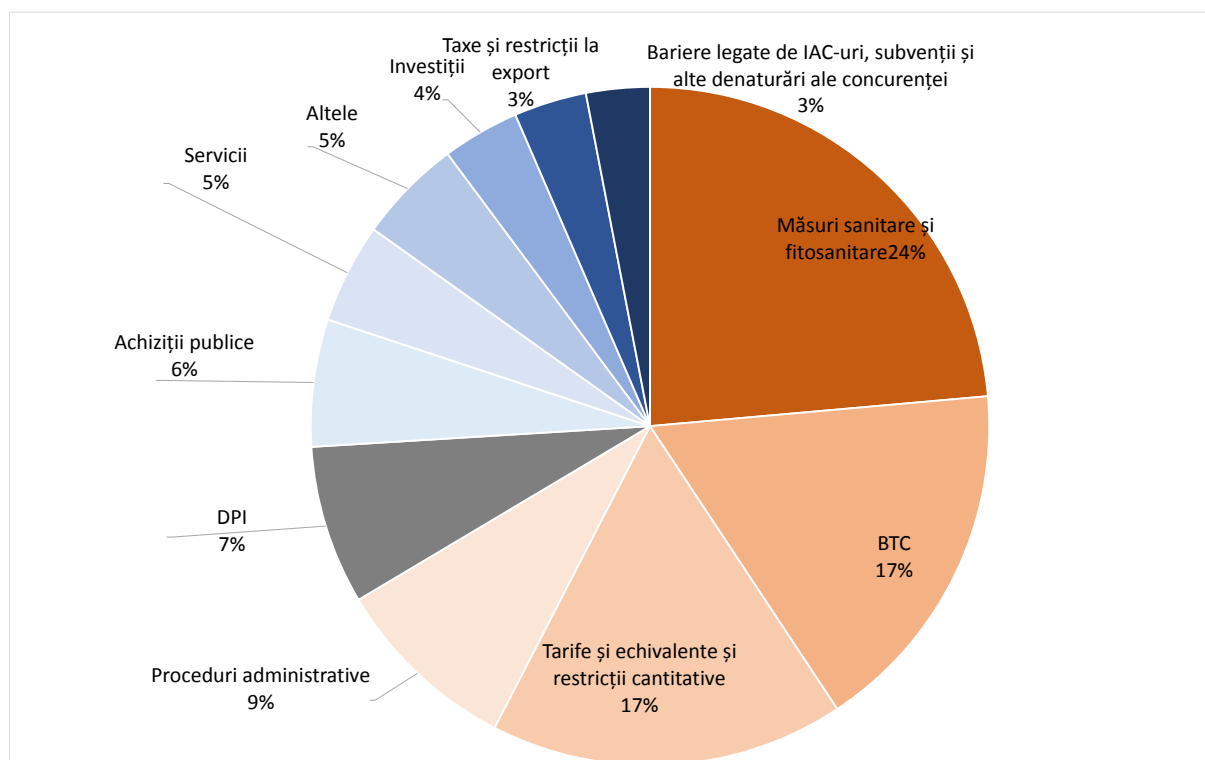
Tipul de măsură	Numărul de bariere
Măsuri sanitare și fitosanitare	109
Bariere tehnice în calea comerțului (BTC)	79
Tarife și echivalente și restricții cantitative	78
Proceduri administrative	41
Servicii și investiții	39
Alte măsuri*	37
DPI	35
Achiziții publice	28

⁶⁰ Planul de lucru și raportul de activitate sunt disponibile la adresa https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/july/tradoc_158910.pdf.

Taxe și restricții la export	16
Total general	462

* Printre alte măsuri se numără barierele legate de instrumentele de apărare comercială (IAC-uri) și de subvenții, măsurile care afectează concurența și alte măsuri care nu pot fi incluse în categoriile anterioare.

Figura 4: Tipuri de bariere în 2020



La o analiză a **tipurilor de bariere**, astfel cum sunt ilustrate în figura 4 de mai sus, se observă, la fel ca în anii precedenți, că măsurile sanitare și fitosanitare (unde există 109 bariere) au rămas categoria cea mai importantă, reprezentând un sfert din totalul barierelor înregistrate și fiind urmate de BTC și de măsurile tarifare și restricțiile cantitative (aproape 80 de bariere în fiecare categorie). Aceste trei categorii au reprezentat aproape 60 % din totalul barierelor active în 2020.

La o analiză a **răspândirii geografice**, China a rămas în 2020 țara cu cel mai mare număr de bariere, și anume 40 (cu două mai mult decât în 2019); pe locul doi s-a situat Rusia, urmată de Indonezia și Statele Unite (câte 26 fiecare), India (25) și Turcia (24). Printre alte țări cu zece sau mai multe bariere s-au numărat Brazilia, Coreea de Sud, Australia, Algeria, Egiptul, Marocul, Canada și Malaysia.

B. Evoluția barierelor în calea comerțului și a investițiilor în 2020

În tabelul de mai jos sunt prezentate barierele noi înregistrate și barierele înlăturate în 2020⁶¹ pe tipuri/categorii, observându-se o creștere netă (+ 8) în comparație cu 2019⁶²:

Tipul de măsură	Bariere noi ⁶³	Bariere înlăturate
Măsuri sanitare și fitosanitare	13	17
BTC	5	6
Proceduri administrative	5	4
Tarife și echivalente și restricții cantitative	5	2
Servicii și investiții	4	1
Alte măsuri ⁶⁴	4	1
Achiziții publice	3	1
Taxe și restricții la export	1	1
DPI	1	0
Total general	41	33

Măsurile sanitare și fitosanitare se află din nou pe primul loc, atât în ceea ce privește barierele noi (13), cât și barierele înlăturate (17), reprezentând astfel jumătate din totalul barierelor înlăturate în 2020. Barierele înlăturate în domeniul măsurilor sanitare și fitosanitare au constat, de exemplu, în deschiderea pentru exportatorii din UE a piețelor japoneze pentru anumite produse din carne de vită din UE, în autorizarea merelor belgiene pe piețele din Mexic și Thailanda sau în convingerea Coreei de Sud să elimine interdicția privind păsările de curte din Ungaria.

Barierele tehnice în calea comerțului (BTC) și, respectiv, barierele legate de **procedurile administrative** au ocupat al doilea și, respectiv, al treilea loc în clasamentul celor mai frecvente tipuri.

În ceea ce privește **barierele noi înregistrate în 2020 pe sectoare**, 43 % au fost identificate în **agricultură și sectorul pescuitului**, în timp ce sectorul vinurilor și băuturilor spirtoase a înregistrat patru bariere noi, iar sectorul autovehiculelor, trei. Cu toate acestea, după agricultură și pescuit, cel mai mare grup de bariere noi (8) este alcătuit din **măsurile orizontale** care pot afecta toate exporturile către țara parteneră comercială în cauză (6) și măsurile care acoperă mai multe sectoare (2). Luate împreună, **măsurile orizontale și multisectoriale au reprezentat un sfert din totalul barierelor noi** înregistrate în 2020⁶⁵, ceea ce denotă o creștere a tendințelor protecționiste, accentuate și mai mult de pandemia de COVID-19.

⁶¹ O listă completă a barierelor noi raportate și a barierelor înlăturate în 2020 poate fi găsită în documentul de lucru al serviciilor Comisiei disponibil la adresa <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>.

⁶² La o corelare a cifrelor înregistrate în anul 2020 (41 de bariere noi și 33 de bariere înlăturate) cu măsurile din anul precedent (438 de bariere active) se obține un total de 446 de bariere. Principala diferență reiese din faptul că, pentru a urmări barierele înlăturate parțial, Comisia a înregistrat barierele încă active în 2020, de unde a rezultat un număr nominal mai mare de bariere, fără ca tendințele subiacente să se fi modificat, însă.

⁶³ Sunt considerate bariere noi barierele înregistrate în Access2Markets de-a lungul anului 2020.

⁶⁴ Printre alte măsuri s-au numărat barierele legate de IAC-uri și subvenții, măsurile care afectează concurența și alte măsuri care nu pot fi incluse în categoriile anterioare.

⁶⁵ Această proporție ridicată a măsurilor cu efect orizontal împiedică o cuantificare adecvată a fluxurilor comerciale afectate.

Barierile în calea comerțului și a investițiilor și COVID-19

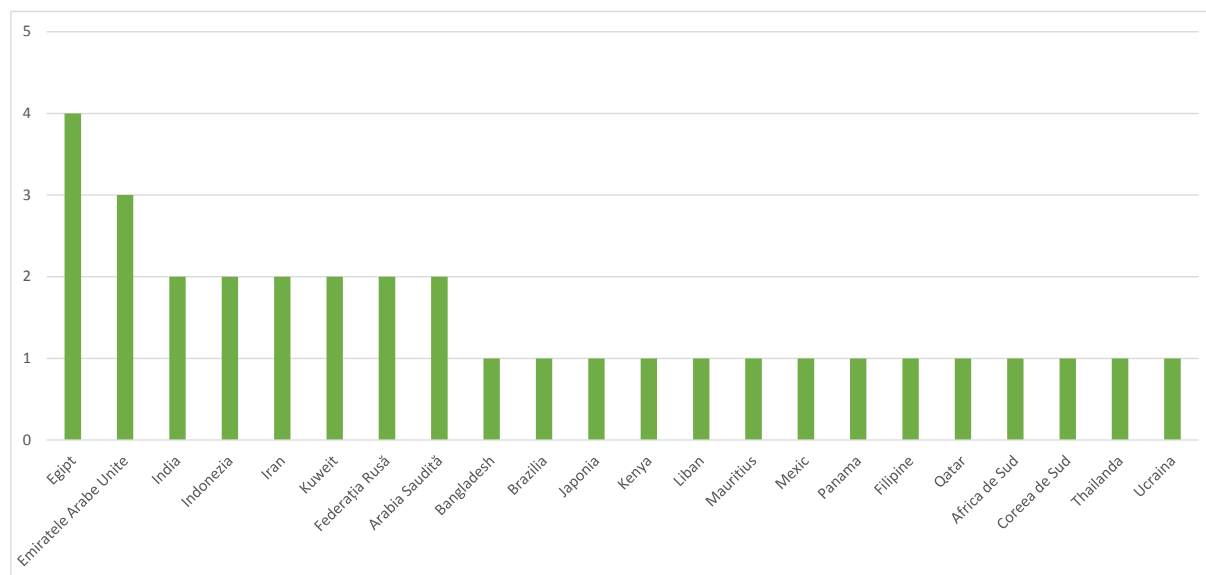
În primele faze ale pandemiei, perturbările lanțurilor de aprovizionare au condus la o explozie a cererii de bunuri (sanitare) de primă necesitate și, prin urmare, la penurii și măsuri restrictive reflexe, urmate de o creștere necontrolată a producției (în principal în China), ceea ce a generat preocupări legate de siguranță și de conformitatea cu standardele UE. UE a introdus un mecanism temporar de transparență sub forma unui **mechanism de autorizare a exporturilor de echipamente individuale de protecție**, înlocuind interdicțiile naționale; ambele tipuri de măsuri au expirat la sfârșitul lunii mai a anului 2020.

În prima fază a pandemiei, o serie de parteneri comerciali ai UE au introdus **restricții la export**. Comisia continuă să monitorizeze aceste măsuri pentru a verifica dacă durata lor este limitată la strictul necesar, și anume dacă măsurile sunt eliminate de îndată ce situația sanitară o permite⁶⁶. În cazurile în care constată că restricțiile afectează aprovizionarea UE cu bunuri de primă necesitate de care este nevoie pentru a se face față pandemiei de COVID-19, UE încearcă să elimine sau să atenueze măsura în cauză. Un exemplu de astfel de măsuri sunt restricțiile la export introduse de India în cazul mai multor consumabile medicale esențiale⁶⁷, a căror eliminare s-a dovedit a fi posibilă prin purtarea unui dialog la cel mai înalt nivel politic.

C. Barierele înlăturate în 2020

Comisia a abordat în mod proactiv problema barierelor în 2020, asigurându-se că 33 de bariere au fost eliminate integral sau parțial în 22 de țări partenere comerciale, după cum se poate observa în figura 5 de mai jos.

Figura 5: Numărul de bariere înlăturate, pe parteneri (2020)



⁶⁶ Unele dintre aceste măsuri au fost înregistrate în baza de date a UE în scopuri de monitorizare (Access2Markets: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/ro/barriers>).

⁶⁷ Printre consumabilele vizate de restricții s-au numărat hidroxiclороchina, alte ingrediente farmaceutice active și preparate de paracetamol (peste o treime din producția Indiei de astfel de preparate este exportată în UE).

Comisia dispune de o **serie de instrumente, deseori aplicate în combinație** pentru eliminarea barierelor din calea comerțului. Pe lângă activarea cadrului instituțional prevăzut în acordurile sale comerciale bilaterale (a se vedea secțiunea II.2 B de mai sus), Comisia recurge la **căi diplomatice** și dialoguri la nivel înalt cu partenerii săi comerciali pentru a elimina bariere. De asemenea, Comisia ridică problema barierelor cu regularitate într-un context multilateral în cadrul OMC. De asemenea, Comisia poate să deschidă anchete în temeiul Regulamentului UE privind obstacolele în calea comerțului (două proceduri de examinare au fost deschise în 2020 și finalizate în 2021; a se vedea mai jos).

Acțiunile bilaterale s-au dovedit a fi o cale eficace de înlăturare a barierelor

Exemple de eforturi depuse la nivel bilateral:

- **Arabia Saudită – plastic:** eforturile combinate ale Comisiei, ale statelor membre ale UE și ale întreprinderilor au contribuit la evitarea unei bariere tehnice impuse de Arabia Saudită în legătură cu certificarea materialelor plastice. Statele membre și asociațiile din sector au raportat Comisiei o nouă cerință prin care utilizarea unor materiale plastice oxobiodegradabile certificate ar deveni obligatorie pentru ambalaje. Comisia a studiat problema și a concluzionat că o astfel de restricție nu se bazează pe date științifice (adică nu există dovezi că materialele plastice oxodegradabile ar avea efecte benefice asupra mediului). Pe baza acestei considerații și a altor dovezi științifice prezentate de către Delegația UE din Arabia Saudită, aceasta din urmă a renunțat la reglementarea tehnică privind ambalarea produselor.
- **Indonezia – DPI:** în ultimii doi ani, Comisia a ridicat, în relațiile cu Indonezia, problema producției locale drept condiție prealabilă pentru protecția prin brevet a produselor farmaceutice, aceasta constituind un obstacol serios pentru întreprinderile europene care doresc să concureze în Indonezia. UE a comunicat cu Indonezia pe căi diplomatice și a cooperat cu țări care împărtășesc aceeași viziune pentru a găsi o soluție reciproc avantajoasă – atât pentru industriile inovatoare locale, cât și pentru cele europene – și compatibilă cu standardele internaționale. În octombrie 2020, Indonezia a adoptat o nouă lege „omnibus” privind crearea de locuri de muncă, prin care cerința respectivă a fost eliminată. Legea a reprezentat un pas important pe calea respectării standardelor internaționale, acoperind, printre altele, fabricarea și importul invențiilor brevetate și acordarea de licențe pentru acestea în Indonezia.

...în paralel cu acțiunile întreprinse în cadrul OMC și al diferitelor sale comitete...

Având în vedere proliferarea normelor și reglementărilor care afectează comerțul internațional, punerea în aplicare corespunzătoare a disciplinelor multilaterale legate de BTC este extrem de importantă. Datorită comunicării reușite a UE în cadrul **Comitetului pentru BTC al OMC**, un număr mare de astfel de bariere legate de BTC au putut fi clarificate, eliminate sau prevenite, facilitându-se astfel exporturile UE. Potrivit unor estimări recente, astfel de măsuri au afectat **exporturi ale UE în valoare de aproximativ 83 de miliarde EUR⁶⁸ în ultimul deceniu** într-o gamă largă de sectoare, în special în sectorul dispozitivelor medicale, al produselor farmaceutice, al autovehiculelor, al

⁶⁸ Această metodologie servește la estimarea fluxurilor comerciale actuale care au beneficiat de eliminarea/prevenirea barierelor din calea BTC și nu oferă o cuantificare a creșterilor exporturilor sau a altor efecte comerciale.

alimentelor și băuturilor, al produselor informatice și al aparatelor electrice, al produselor cosmetice, al jucăriilor, al textilelor, al ceramicii și al mobilei⁶⁹.

...iar Regulamentul privind obstacolele în calea comerțului a oferit o cale juridică suplimentară în cazuri specifice

Regulamentul privind obstacolele în calea comerțului este un instrument juridic care oferă întreprinderilor, industriilor, asociațiilor și statelor membre din UE dreptul de a depune o plângere la Comisie cu privire la barierele existente în calea comerțului în țări terțe. În cazul plângerilor care îndeplinesc criteriile de admitere, Comisia examinează cazul pentru a stabili dacă există dovezi ale unor încălcări ale normelor comerțului internațional care au efecte negative asupra comerțului sau creează prejudicii și dacă este în interesul UE să acționeze. Dacă în urma procedurii se ajunge la concluzia că sunt necesare măsuri pentru a se asigura respectarea normelor comerțului internațional și pentru a se elimina prejudiciul cauzat, pot fi luate măsuri adecvate, care pot include deschiderea unei proceduri de soluționare a litigiilor.

Până în prezent au fost deschise **24 de proceduri de examinare în temeiul Regulamentului privind obstacolele în calea comerțului**, cu privire la practici comerciale ale unei game largi de parteneri comerciali (de exemplu, Brazilia, Canada, Japonia, Turcia). Două proceduri de examinare au început în 2020 și s-au încheiat în 2021.

- Exemple: Arabia Saudită – plăci din ceramică și Mexic – tequila: la 5 mai 2021, Comisia a încheiat ancheta referitoare la măsurile saudite⁷⁰ de restricționare a accesului pe piață pentru plăcile din ceramică din UE și ancheta referitoare la măsurile mexicane⁷¹ cu efecte asupra exporturilor de tequila către UE. Aceste anchete au fost deschise în urma plângerilor depuse de asociațiile de întreprinderi respective – și anume Cerame-Unie (asociația europeană a industriei ceramice) și Brewers of Europe (asociația fabricanților de bere din Europa) – și au dus la clarificarea situației juridice și a efectelor economice ale măsurilor luate de țările terțe. În urma procedurilor de examinare s-a constatat că noile reglementări tehnice ale Arabiei Saudite împiedică 75-80 % din exporturile de plăci din ceramică din UE, evaluate la 120-150 de milioane EUR pe an, și afectează numeroase IMM-uri din UE, în timp ce refuzul Mexicului de a elibera certificate de export către UE pentru tequila ar putea constitui restricții la export, care sunt interzise în temeiul normelor OMC.

După încheierea acestor două proceduri de examinare, **Comisia se află în prezent într-o poziție mai bună, din care poate obține eliminarea acestor bariere**. Comisia va lua acum legătura cu Arabia Saudită pentru a asigura eliminarea acestor bariere, fie pe calea negocierilor, fie prin aducerea cazului în fața OMC. Comisia va monitoriza, de asemenea, procedurile administrative pe care urmează să le aplice Mexicul, pentru a se asigura că ele înlătură bariera din calea comerțului.

D. Funcționarea Parteneriatului privind accesul pe piață și impactul său în 2020

⁶⁹ A se vedea, de asemenea, publicația CEPS din februarie 2021 intitulată „Multilateral cooperation behind the trade war headlines: How much trade is freed up?” (Cooperarea multilaterală din spatele știrilor de senzație în materie de război comercial: cât comerț este eliberat?), de Lucian Cernat și David Boucher, disponibilă la adresa https://www.ceps.eu/download/publication/?id=32164&pdf=PI2021-03_Multilateral-cooperation-behind-the-trade-war-headlines.pdf.

⁷⁰ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/may/tradoc_159564.pdf.

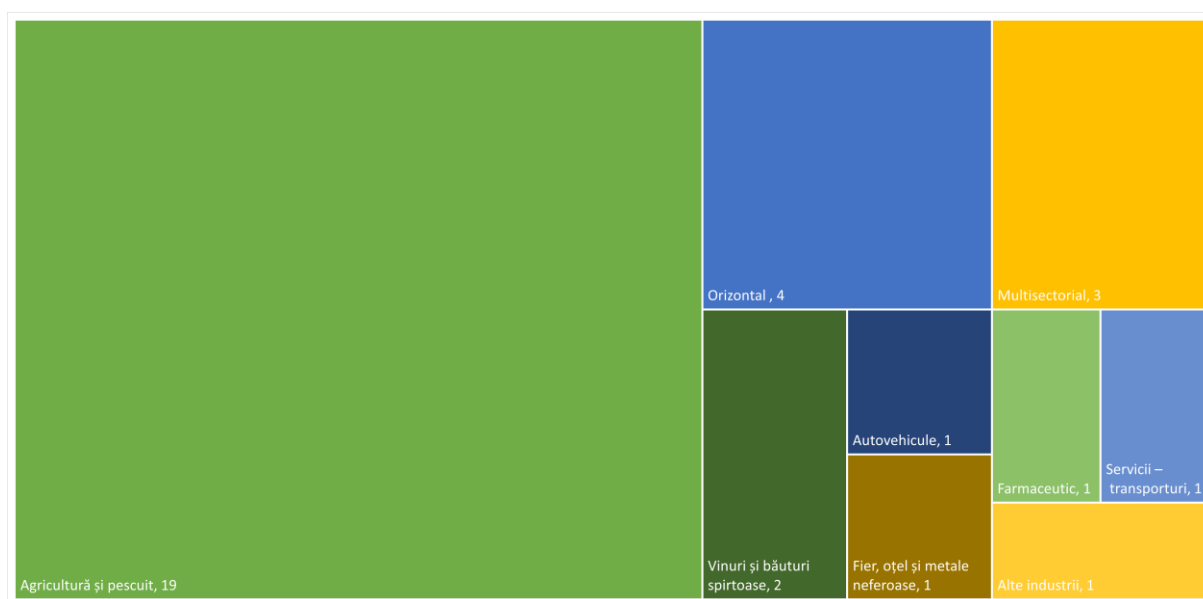
⁷¹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/may/tradoc_159563.pdf.

În ciuda dificultăților create de pandemia de COVID-19, în 2020 s-au obținut rezultate concrete, datorită cooperării continue dintre Comisie, statele membre și întreprinderi în cadrul grupurilor consultative privind accesul pe piață de la Bruxelles, dar și în cadrul a numeroase echipe pentru accesul pe piață, conduse de echipele comerciale din delegațiile UE, și datorită furnizării de informații de către părțile interesate cu privire la situația de pe teren din țările noastre partenere.

În ceea ce privește **răspândirea geografică a barierelor înlăturate în 2020**, patru au fost înlăturate în Egipt, trei – în Emiratele Arabe Unite, câte două – în India, Indonezia, Iran, Kuweit, Rusia și Arabia Saudită și câte una – în alte 14 țări. Aproape jumătate (15) din barierele înlăturate se aflau în regiunea sud-mediteraneeană și a Orientului Mijlociu, Comisia reacționând la tendința în creștere a protecționismului în această regiune strategică. Șapte bariere au fost înlăturate în Asia de Sud și de Sud-Est.

La fel ca în anii precedenți, **sectorul care a beneficiat cel mai mult** de pe urma numărului de bariere înlăturate a fost **sectorul agriculturii și pescuitului**, reprezentând aproape 60 % din totalul barierelor înlăturate. Șapte dintre barierele înlăturate (o cincime) erau orizontale sau multisectoriale.

Figura 6 – Numărul de bariere înlăturate, pe sectoare (2020)



În ansamblu, din **analiza econometrică**⁷² efectuată de Comisia Europeană a reieșit că, datorită eliminării unei serii de bariere între 2014 și 2019⁷³, **exporturile din Uniunea Europeană au fost în 2020 cu 5,4 miliarde EUR mai mari decât ar fi fost dacă barierele ar fi continuat să existe**. Aceste exporturi suplimentare ale UE în valoare de 5,4 miliarde EUR reprezintă beneficii concrete ale

⁷² Metodologia este valabilă numai pentru comerțul cu mărfuri și nu permite includerea barierelor orizontale complexe care afectează mărfurile și nici a barierelor care depășesc domeniul mărfurilor.

⁷³ Analiza include 130 de bariere înlăturate din 2014 până în 2019. Numai unele bariere pot fi cuantificate prin această analiză, în special cele care afectează exporturile de mărfuri ale UE și care nu au un efect orizontal. Analiza nu acoperă barierele înlăturate în 2020, întrucât, pentru a se stabili impactul asupra comerțului, este nevoie de cel puțin un an întreg de date după înlăturarea barierelor.

eforturilor depuse în materie de punere în aplicare și de asigurare a respectării de către Comisie, statele membre și întreprinderi în cadrul Parteneriatului privind accesul pe piață.

IV.2 Facilitarea depunerii plângerilor: ghișeul unic

Lansarea ghișeului unic contribuie la concentrarea și mobilizarea resurselor pentru eliminarea barierelor din calea comerțului...

Ghișeul unic⁷⁴, lansat la 16 noiembrie 2020, ar trebui să îmbunătățească într-o mai mare măsură interacțiunea dintre Comisie și părțile interesate, constituind un punct de strângere a plângerilor cu privire la bariere în calea accesului pe piață și la încălcări ale angajamentelor în materie de CDD, precum și a plângerilor legate de nerespectarea cerințelor din cadrul „Sistemului generalizat de preferințe” al UE (SGP). Ghișeul unic este conceput astfel încât să îi asigure Comisiei o bază solidă de probe la examinarea plângerilor și să îi permită acestuia să acționeze cu mai multă rapiditate și eficacitate în cazurile în care consideră că există motive să acționeze. În același timp, mecanismul ghișeului unic și orientările furnizate de Comisie constituie o soluție pentru dificultatea cu care se confruntă multe părți interesate când trebuie să identifice căile corecte și informațiile necesare pentru lansarea și urmărirea plângerilor.

Ghișeul unic beneficiază, de asemenea, de o abordare mai raționalizată a gestionării activităților derulate în materie de bariere în cadrul Direcției Generale Comerț și în cadrul mai amplu al serviciilor Comisiei, care sunt preocupate de potențiale bariere. Deși toate barierele sunt examinate, unele dintre ele sunt tratate cu prioritate, în funcție de puterea lor juridică, de importanța lor economică sau sistemică și de perspectiva eliminării lor.

...facilitând pregătirea cazurilor mai solide...

Ghișeul unic poate fi accesat prin intermediul platformei online Access2Markets (a se vedea secțiunea III.A de mai sus), care permite depunerea online a plângerilor⁷⁵. De la anunțarea sa, în vara anului 2020, ghișeul unic a fost contactat de peste 60 de ori cu privire la posibile plângeri, ceea ce a dus la primirea a 17 plângeri oficiale.

...și ajutând Comisia să reacționeze cu mai multă rapiditate și eficacitate...

Ghișeul unic produce deja o schimbare reală în modul în care Comisia abordează barierele. După cum o ilustrează exemplul de mai jos, primirea informațiilor corecte încă din primele etape mărește șansele unei abordări reușite a barierelor prin gama întreagă de căi formale și informale disponibile.

- **Exemplu: Egipt – plăci din ceramică:** un exemplu recent este interdicția temporară impusă de Egipt asupra importurilor de plăci din ceramică. Întreprinderile din UE, acționând prin intermediul asociației din sectorul lor, au putut, cu ajutorul noului ghișeu unic, să acționeze rapid și, cu ajutorul formularului de plângere, să adune informațiile necesare la numai câteva zile după publicarea măsurilor de către Egipt. Comisia a putut astfel, cu ajutorul Delegației UE, să intre în legătură cu autoritățile egiptene încă din primele etape, inclusiv prin contacte

⁷⁴ A se vedea Orientările operaționale, disponibile la adresa https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/form-assets/operational_guidelines.pdf.

⁷⁵ Plângerile referitoare la accesul pe piață sau la încălcări ale angajamentelor în materie de CDD pot fi depuse acum online prin intermediul formularelor corespunzătoare de pe portalul Access2Markets.

dipomatice și prin schimburi de scrisori. În martie 2021, după perioada inițială de trei luni, Egiptul a decis să nu prelungească măsura, care a expirat între timp.

În același timp, trebuie remarcat faptul că toate plângerile oficiale depuse până în prezent s-au axat pe bariere în calea accesului pe piață și nu pe dezvoltarea durabilă deocamdată, ceea ce reflectă complexitatea suplimentară a cazurilor potențiale în acest domeniu, dar și un grad mai mare de familiarizare a părților interesate din mediul de afaceri cu activitatea existentă privind accesul pe piață. Comisia își reexaminează cu regularitate orientările operaționale privind ghișeul unic, când este necesar, și le ajustează, luând în considerare observațiile primite de la părțile interesate⁷⁶. Acest lucru este important deoarece, în noul sistem de plângeri, întreprinderile și alte părți interesate au responsabilitatea de a furniza, ori de câte ori este posibil, cazuri bine argumentate și susținute de documente justificative. În acest caz, Comisia va fi în măsură să răspundă. În plus, Comisia își rezervă întotdeauna dreptul de a interveni din proprie inițiativă (prin lansarea de cazuri *ex officio*), atât în ceea ce privește barierele legate de accesul pe piață, cât și încălcările angajamentelor în materie de CDD.

V. Asigurarea bilaterală și multilaterală a respectării angajamentelor comerciale: soluționarea litigiilor⁷⁷

Desfășurarea de activități eficiente în amonte în materie de în aplicare, de prevenire a barierelor potențiale și de eliminare a barierelor reale înainte ca acestea să se înrădăcineze se află în centrul noii abordări a Comisiei față de punerea în aplicare și asigurarea respectării legislației. Aceste activități trebuie totuși să fie susținute de proceduri juridice eficiente de soluționare a litigiilor, care să fie utilizate atunci când este necesar.

V.1 Recurgerea la proceduri de soluționare a litigiilor

A. Sistemul OMC de soluționare a litigiilor

Sistemul OMC de soluționare a litigiilor continuă să fie important pentru asigurarea eficace a respectării legislației, în pofida blocajului actual al funcției sale de organ de apel

Sistemul OMC de soluționare a litigiilor produce **hotărâri independente și imparțiale**, obligatorii pentru părțile în litigiu, care pot fi **atacate prin apel**, garantând **calitatea și legitimitatea** respectivelor hotărâri.

OMC oferă un sistem consacrat de soluționare a litigiilor, la care UE poate recurge pentru a asigura respectarea drepturilor pe care le are în calitate de membră a OMC atunci când alți membri ai OMC nu își respectă angajamentele. Până în iunie 2021, UE lansase 104 dintre cele 600 de litigii aduse în fața OMC începând din 1995.

⁷⁶ Prima actualizare la care s-a ținut seama de contribuțiile părților interesate a fost efectuată în septembrie și poate fi accesată la adresa <https://ec.europa.eu/trade/trade-policy-and-you/contacts/chief-trade-enforcement-officer/>.

⁷⁷ Pentru un rezumat detaliat al cauzelor OMC, în special, în care UE acționează în calitate de reclamant sau pârât și al procedurilor declanșate în temeiul acordurilor bilaterale ale UE, a se vedea cea mai recentă ediție a documentului „Overview of the EU’s active dispute settlement cases” (Prezentare generală a cazurilor active de soluționare a litigiilor ale UE), publicat pe site-ul DG Comerț (<https://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/dispute-settlement/>).

În perioada acoperită de prezentul raport, **UE a deschis un număr semnificativ de proceduri de soluționare a litigiilor**. Deși termenele litigiilor din cadrul OMC au fost în mod inevitabil afectate de pandemia de COVID-19, UE a promovat și a sprijinit în mod activ măsurile prin care OMC urmărea încadrarea în termenele procedurale prevăzute, cum ar fi organizarea în format virtual sau hibrid a audierilor din cadrul grupului special de soluționare a litigiilor.

Procedurile de soluționare a litigiilor în cadrul OMC

- **Procedurile de soluționare a litigiilor în cadrul grupului special au continuat pentru o serie de proceduri** introduse de UE, cum ar fi: procedura împotriva Turciei în cazul privind produsele farmaceutice (DS583), procedura împotriva Columbiei în legătură cu taxele antidumping aplicate cartofilor congelați din Belgia, Germania și Țările de Jos (DS591), procedura împotriva Indiei pentru tarifele excesive practicate de India la anumite bunuri din sectorul tehnologiei informației și comunicațiilor (DS582) și procedurile împotriva SUA în legătură cu anumite măsuri privind produsele din oțel și aluminiu (DS548) și în legătură cu taxele antidumping și compensatorii pentru măslinile coapte din Spania (DS577).

- UE a intrat în etapa grupului special în litigiul privind interdicția de export a minereului de nichel, impusă de Indonezia, precum și cerințele de prelucrare internă ale Indoneziei, care afectează minereul de nichel și minereul de fier. Un grup special a fost alcătuit la 29 aprilie 2021 în Indonezia – Măsuri referitoare la materiile prime (DS592).

- În octombrie 2020, în **procedura introdusă de UE împotriva SUA** cu privire la aeronavele civile de mari dimensiuni (DS353), Organul de soluționare a litigiilor al OMC a autorizat UE să suspende concesiile în ceea ce privește SUA până la un nivel de aproape patru miliarde USD anual. După ce, la 10 noiembrie 2020, UE a instituit efectiv contramăsuri și după ce, la 5 martie 2021, UE și SUA au suspendat reciproc contramăsurile pentru o perioadă de patru luni, la 15 iunie 2021 s-a ajuns la o înțelegere privind un cadru de cooperare pentru aeronavele civile de mari dimensiuni, conform căreia contramăsurile rămân suspendate pentru o perioadă suplimentară de cinci ani.

B. Soluționarea bilaterală a litigiilor

În 2020, Comisia și-a continuat activitatea de soluționare a litigiilor în temeiul dispozițiilor referitoare la soluționarea litigiilor din acordurile comerciale bilaterale...

Procedurile de soluționare a litigiilor care se regăsesc în 31 dintre cele 37 de acorduri comerciale ale UE luate în considerare în prezentul raport favorizează, într-o primă etapă, soluțiile reciproc acceptabile la care se ajunge prin consultări. O astfel de abordare este fezabilă în cazurile în care există bunăvoința ambelor părți de a remedia rapid dezechilibrele și de a elimina barierele din calea comerțului detectate în cadrul activității de monitorizare a respectării acordurilor respective.

Dacă prin consultări nu se întrevide posibilitatea unei soluții reciproc acceptabile, oricare dintre părți poate solicita crearea unui grup de soluționare a litigiilor.

Din 2018, UE a solicitat soluționarea unor litigii în cadrul a patru acorduri comerciale bilaterale: Acordul de asociere cu **Ucraina**, Acordul de liber schimb cu Republica **Coreea**, Acordul de parteneriat economic cu **Comunitatea de Dezvoltare a Africii Australe (SADC)**⁷⁸ și Acordul de asociere cu **Algeria**. Printre demersurile întreprinse în 2020 și la începutul anului 2021 se numără următoarele:

- În aprilie 2020, UE a solicitat instituirea unei comisii de arbitraj împreună cu **Uniunea Vamală Sud-Africană (SACU)**⁷⁹ în temeiul Acordului de parteneriat economic dintre UE și

⁷⁸ APE UE-SADC se aplică între UE și șase țări din Comunitatea de Dezvoltare a Africii Australe (SADC): Eswatini, Botswana, Lesotho, Mozambic, Namibia și Africa de Sud.

⁷⁹ Cinci membri ai SADC (Botswana, Lesotho, Namibia, Africa de Sud și Eswatini) au format o uniune vamală.

Comunitatea de Dezvoltare a Africii Australe (SADC)⁸⁰ în ceea ce privește măsurile de salvagardare luate împotriva exporturilor de păsări de curte din UE. Procesul de selecție a membrilor comisiei, care fusese temporar suspendat din cauza situației sănătății publice, a fost reluat la 22 noiembrie 2020 și este în desfășurare.

- Tot în iunie 2020, Comisia a sesizat Consiliul de asociere din cadrul acordului său cu Algeria, în vederea abordării unei serii de măsuri restrictive privind importurile, inclusiv a unei interdicții impuse de **Algeria** asupra importurilor de automobile. Drept urmare, în 2021 au avut loc între UE și Algeria numeroase runde de discuții constructive în care au fost abordate toate măsurile contestate, care fuseseră demarate în septembrie 2020, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă.
- În ceea ce privește **Coreea**, ca urmare a întârzierilor legate, printre altele, de pandemia de COVID-19, grupul de experți din ianuarie 2021 s-a pronunțat în cazul introdus de UE cu privire la obligația de ratificare a convențiilor fundamentale ale OIM, pe care Coreea o are în temeiul ALS, și cu privire la legislația sindicală; a se vedea mai sus, secțiunea II.2 C.
- În ceea ce privește **Ucraina**, o comisie de arbitraj s-a pronunțat, la 11 decembrie 2020, în favoarea UE în ceea ce privește interzicerea exporturilor de lemn către UE. Ucraina a informat în scris UE, la 29 iunie 2021, că a înregistrat progrese în ceea ce privește respectarea hotărârii comisiei de arbitraj, dar nu a fost în măsură să notifice nicio măsură luată pentru respectarea hotărârii comisiei.

⁸⁰ <https://www.sadc.int/about-sadc/overview/>.

Cazul de soluționare a litigiului cu Ucraina

În 2005, Ucraina a început să aplice o interdicție la export pentru o serie de specii de lemn sub formă de lemn neprelucrat și cherestea. Între 2015 și 2017, Ucraina a extins domeniul de aplicare al acestei **interdicții la export**, incluzând **toate exporturile de lemn neprelucrat**. Întrucât problema nu a putut fi soluționată prin eforturi politice, Comisia a decis, la 22 noiembrie 2018, să deschidă o procedură de soluționare a litigiului cu Ucraina, în temeiul Acordului bilateral de asociere UE-Ucraina (la 28 ianuarie 2020 a fost instituită o comisie de arbitraj).

Abordarea adoptată de Comisia Europeană în acest caz s-a sprijinit nu doar pe un **temei juridic solid**, ci și pe **impactul economic** al interdicției ucrainene asupra exporturilor. În timp ce Ucraina devenea a doua sursă, ca mărime, de import de lemn de esență moale (prelucrat) pentru China, importurile în UE de lemn neprelucrat din Ucraina au scăzut de la 2 milioane de tone în 2015 (14 % din importurile UE) la o cantitate neglijabilă de 2 000 de tone în 2019, cu un potențial impact grav asupra disponibilității materiilor prime relevante pentru industria de prelucrare a lemnului din UE.

Comisia de arbitraj s-a pronunțat definitiv la 11 decembrie 2020, concluzionând că interdicția Ucrainei asupra exporturilor de lemn neprelucrat este incompatibilă cu articolul 35 din Acordul de asociere UE-Ucraina, în temeiul căruia nu sunt permise interdicțiile de export. În hotărâre **s-a precizat**, de asemenea, că **nu se aplică excepțiile relevante**, fiind respinsă afirmația Ucrainei că interdicția de export a lemnului neprelucrat a fost concepută în mod legitim în vederea protecției pădurilor ucrainene. Comisia de arbitraj a reținut acest argument doar pentru o interdicție anterioară foarte restrânsă, care avea ca obiect exporturile de cherestea obținută din zece specii de lemn comercializat foarte rar.

Cazul ilustrează politica UE de a lua **măsuri energice împotriva restricțiilor la export**, deoarece acestea reprezintă o **amenințare sistemică** pentru comerțul internațional. Această abordare s-a reflectat și în acțiunea UE și a altor parteneri comerciali împotriva anumitor restricții impuse de China asupra materiilor prime sau, mai recent, în lansarea de către UE a unei proceduri de soluționare a litigiilor în cadrul OMC împotriva interdicției de export a exporturilor de minereu de nichel, introduse de Indonezia (DS592 – a se vedea caseta referitoare la procedurile de soluționare a litigiilor în cadrul OMC).

V.2 Reînnoirea rezervei de arbitri și experți în domeniul CDD

În decembrie 2020, Comisia a lansat o cerere de candidaturi în legătură cu reînnoirea rezervei de arbitri și cu rezerva separată de experți în domeniul CDD pentru grupurile de soluționare a litigiilor prevăzute în acordurile comerciale la care UE este parte. Candidaturile vor fi examinate de un juriu de selecție format din judecători și cadre universitare internaționale cu experiență, în vederea confirmării capacității candidaților de a fi numiți.

În conformitate cu „angajamentul privind reprezentarea egală în arbitraj”, la care a aderat, Comisia va încerca să asigure echilibrul de gen în propunerile de liste de arbitri și experți pe care le înaintează Consiliului, precum și la numirea arbitrilor sau a experților în CDD în litigii specifice.

V.3 Răspunsul la obstacolele din calea soluționării litigiilor

Întrucât activitatea organului de apel al OMC a fost blocată, Uniunea Europeană s-a aflat în fruntea eforturilor depuse pentru găsirea unei soluții temporare în așteptarea unei soluții de durată...

Organul de apel al OMC este paralizat din decembrie 2019, din cauza unui blocaj referitor la numiri. Este posibil deci să nu se ajungă la o concluzie obligatorie în litigii atunci când partea perdantă introduce un apel împotriva raportului unui grup special în fața unui organ de apel care nu funcționează și când ea refuză să accepte un arbitraj în apel, prevăzut în normele OMC. Numărul de astfel de cazuri nu pot fi tratate în prezent este tot mai mare, ceea ce are un efect negativ asupra stabilității și previzibilității mediului pentru comerțul internațional. Prin procedura provizorie multipartită de arbitraj în apel (MPIA), descrisă mai jos, se urmărește rezolvarea acestei probleme.

A. Negocierea procedurii provizorii multipartite de arbitraj în apel (MPIA)

„Procedura provizorie multipartită de arbitraj în apel” oferă participanților posibilitatea de a obține, în cadrul unei proceduri de soluționare a litigiilor, hotărâri obligatorii și independente, în conformitate cu normele OMC, precum și posibilitatea introducerii unui apel...

În aprilie 2020, UE și un grup de alți membri ai OMC au creat **procedura provizorie multipartită de arbitraj în apel**, cunoscută ca „MPIA”. Această procedură – la care poate adera orice membru al OMC – înseamnă că participanții se angajează să soluționeze orice apel introdus în litigiile dintre ei aduse în fața OMC prin arbitraj în apel, în temeiul normelor OMC, atât timp cât organul de apel nu este în măsură să funcționeze pe deplin.

Pe baza normelor OMC existente, **MPIA menține, în rândul participanților săi și atât timp cât organul de apel nu este în măsură să funcționeze pe deplin, dreptul la apel în litigiile aduse în fața OMC**, precum și dreptul la o hotărâre obligatorie și independentă în litigiile comerciale. Aceasta înseamnă că, în relație cu ceilalți participanți la MPIA, UE continuă să beneficieze de un sistem de soluționare a litigiilor pe deplin funcțional, pe două niveluri, în temeiul normelor OMC, în pofida crizei organului de apel. În plus, prin menținerea posibilității unei astfel de soluționări a litigiilor în rândul participanților săi, MPIA contribuie în general la stabilitatea și continuitatea comerțului bazat pe norme. La 30 iunie 2021, MPIA acoperea 25 de membri ai OMC⁸¹. Aceștia cuprind utilizatori majori ai sistemului OMC de soluționare a litigiilor și reprezintă aproximativ jumătate din produsul intern brut la nivel mondial. În iulie 2020, membrii OMC participanți au creat o rezervă permanentă de 10 arbitri de apel; dintre aceștia trebuie selectați, pentru fiecare caz, trei arbitri în mod aleatoriu, care urmează să audieze orice apel care intră în competența MPIA.

La MPIA s-a recurs în mai multe litigii în care ambele părți sunt participante la MPIA, prin semnarea unor convenții de arbitraj în apel corespunzătoare modelului MPIA. Printre aceste litigii se numără procedura deschisă de UE împotriva Columbiei privind taxele antidumping aplicate cartofilor congelați importați din anumite state membre ale UE (DS591). În consecință, dacă în această procedură UE obține câștig de cauză în etapa grupului special, Columbia nu poate încerca să împiedice acest rezultat prin introducerea unui apel în fața unui organ de apel care nu funcționează.

B. Consolidarea Regulamentului UE privind respectarea normelor comerțului internațional

⁸¹ Australia, Benin, Brazilia, Canada, China, Chile, Columbia, Costa Rica, Ecuador, Elveția, Guatemala, Hong Kong (China), Islanda, Mexic, Muntenegru, Noua Zeelandă, Nicaragua, Norvegia, Pakistan, Singapore, Ucraina, Uruguay, Peru și Uniunea Europeană.

Modificările aduse Regulamentului UE privind respectarea normelor comerțului internațional îi permit UE să pareze încercările partenerilor de a împiedica atingerea la o decizie concludentă în procedurile de soluționare a litigiilor desfășurate în cadrul OMC sau la nivel bilateral.

Prin modificarea „Regulamentului privind asigurarea respectării normelor”, UE și-a lărgit posibilitățile de a exercita și a asigura respectarea drepturilor sale internaționale într-un mod mai energic. **Modificările** introduse prin Regulamentul (UE) 2021/167, care a intrat în vigoare la 13 februarie 2021, consolidează capacitatea UE de a acționa în două privințe importante.

- În primul rând, pe baza modificărilor UE poate să își suspende sau să își retragă obligațiile față de un partener comercial în situații de încălcare a normelor comerciale internaționale sau a angajamentelor asumate de partenerul comercial respectiv față de UE, în cazul în care respectivul partener comercial încearcă să contracareze încheierea definitivă și obligatorie a proceselor de soluționare a litigiilor în cauză, indiferent dacă acestea au loc în temeiul Memorandumului de înțelegere al OMC privind soluționarea litigiilor sau în temeiul dispozițiilor din acordurile comerciale bilaterale sau regionale. Cu alte cuvinte, amendamentele se referă la situații în care, în pofida bunei-credințe și a tuturor eforturilor depuse de UE, nu se poate obține o hotărâre cu caracter obligatoriu într-un litigiu comercial având ca obiect încălcarea drepturilor UE. Într-o astfel de situație s-ar putea ajunge când contrapartea (partenerul comercial al UE) nu ia măsurile necesare (de exemplu, când refuză să numească arbitri în temeiul unui acord comercial internațional al UE) sau când contrapartea introduce un apel împotriva unui raport al grupului special al OMC în fața organului de apel al OMC care nu funcționează și când nu este de acord cu arbitrajul provizoriu în apel prevăzut la articolul 25 din Memorandumul de înțelegere al OMC privind soluționarea litigiilor. Măsurile de asigurare a respectării normelor constând în suspendarea sau retragerea obligațiilor UE față de partenerul comercial în cauză vor apăra în mod eficace interesele economice ale UE.
- În al doilea rând, prin modificările respective se extinde, de asemenea, domeniul de aplicare al posibilelor contramăsuri, UE putând să ia contramăsuri în comerțul cu servicii și în anumite aspecte legate de comerț ale DPI. Gama de opțiuni ale UE în materie de măsuri de asigurare a respectării este astfel semnificativ mai largă și mai bine adaptată la societatea bazată pe cunoaștere de astăzi. Introducerea unor astfel de măsuri reflectă importanța pe care UE o acordă respectării angajamentelor asumate de partenerii săi comerciali.